*І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь . . .*
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюру: BArcly 7-5337
BArcly 7-4125
— Тел. в Ню Йорку: —
УНСоюз: 435-8740

РІК LXXIV. Ч. 41. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 8-го БЕРЕЗНЯ 1967 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 8, 1967 No. 41. VOL. LXXIV.

— ОСТАННІ ВІСТІ —

Вівторок, 7-го березня, 1967

В АМЕРИЦІ

ДЕПАРТАМЕНТ ОБОРОНИ ПЛЯНУЄ велику реорганізацію резерв, в якій можуть бути зредуковані 15 дивізій Крайової Гвардії. Цю справу вирішують Об'єднані Шефи Штабів, які плянують модернізацію збройних сил і в організаційній і в еквіпунку. Об'єднані Шефи Штабів мають домагатися зредукувати армійські резерви і Армію Крайової Гвардії на 100,000. Тепер ці резерви становлять 660,000. Але цей плян Об'єднаних Шефів Штабів противиться законопроєктові Палати Репрезентантів, згідно з яким резерви Армії і Крайової Гвардії не сміють становити менше як 640,000. Цей проєкт чекає на вирішення Сенату.

НАУКОВЕЦЬ ДОМАГАЄТЬСЯ, щоб ЗДА випродукували бомбовик, який летів би зі швидкістю 8,000 миль на годину. Цей науковець, це директор лябораторії ім. Ґуґґенгайма при Нюйоркському університеті — д-р Антоніо Феррі. Промовляючи на прийнятті Американського Інституту Аеронавтики і Астронавтики в готелі Вашинґтон в столиці ЗДА, сказав, що ЗДА не сміють чекати, щоб їх випередив СССР в будові найшвидшого бомбовика. На думку цього науковця єдиною перешкодою до будови цього найшвидшого бомбовика — це фонди, бо всякі інші перешкоди не існують для американських науковців і технологів. В 30-их роках, казав д-р Феррі, що літак із швидкістю більшою від звука був мрією, тепер він є дійсністю. Те саме є з бомбовиком, що мав би швидкість 8,000 миль на годину.

ДЖЕЙМС ГОФФА 7-го БЕРЕЗНЯ МАВ зголоситися у федеральнім суді у Вашинґтоні, щоб почати відбувати кару 8-річної тюрми, до якої його засудили ще в 1964-му році, але він за допомогою різних апеляцій відкладав відбуття кари. Тепер Апеляційний Суд відкинув його апеляцію, і він вже не має змоги далі викручуватися від тюрми. Його засудили за те, що старався підкупити суддю присяжного. Гоффа — це голова Спілки Шоферів, він має річну платню $ 150,000, яку будуть йому виплачувати і в тюрмі, бо він із-за ґрат буде керувати спілкою. Гоффа мав ще одну можливість: апелювати до головного судді Найвищого Суду ЗДА Ерла Воррена, але той перебуває в Південній Америці.

ПОМЕР ГЕНЕРАЛЬНИЙ ГУБЕРНАТОР КАНАДИ генерал майор Джордж П. Ваніє у віці 78-ох років. Він помер від серцевої атаки в урядовому палаці 5-го березня, прослуживши Канаді більше як 50 років як вояк, дипломат і державний муж. Як генеральний губернатор Канади він був впродовж останніх сімох років офіційним представником королеви Єлисавети II. Його місце займає головний суддя Найвищого Суду Роберт Ташеро, поки королева не займенує нового головного губернатора. Ваніє був першим головним губернатром французького роду і першим католиком на цьому пості. Ваніє працював в дусі державної єдности канадійського населення. Він репрезентував королеву Єлисавету II. при різних урядових врочистостях.

НАУКОВЦІ ОБРАХУВАЛИ ВІДДАЛЬ Місяця від Землі з докладністю 150 стіп. Донедавна ця віддаль була обрахована з непевністю 6.500 стіп, або 1.25 милі. Ця недокладність віддалі Місяця від Землі могла бути причиною того, що на Місяці розбилися б були три рази совєтські космічні кораблі „Луна", висилані туди в 1965-му році, коли б вони не мали були з собою радарових приладів. Сподіваються, що впродовж одного року вдасться обрахувати віддаль Місяця від Землі з точністю 15-ох до 30-ох стіп. Американські астронавти з програми Аполло матимуть майже точну віддаль Місяця від Землі. Місяць віддалений від Землі на 240,000 миль.

У СВІТІ

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ У ТАНТ, ВЕРНУВШИСЬ ДО НЮ ЙОРКУ ЗАЯВИВ, що ключ до замирення у В'єтнамі мають З'єдинені Держави. Він потвердив, що в столиці Бірми Ранґуні він мав тригодинну розмову з генеральним консулом Північного В'єтнаму та двома високими північно-в'єтнамськими „достойниками". У Тант насправді солідаризується з вимогою Північного В'єтнаму, щоб ЗДА припинили „беззастережно" бомбардування Північного В'єтнаму, після чого до „трьох-чотирьох тижнів" розпочались би мирові переговори.

РЕЧНИК АМЕРИКАНСЬКОГО КОМАНДУВАННЯ У В'ЄТНАМІ ПОЛК. Т. Н. ҐРІН ЗАЯВИВ, що в майбутньому американці будуть подавати докладні цифри своїх втрат. До цього часу подавано втрати загально, як „малі", „поміркованї" і „важкі". Це, заявив полковник Ґрін, поджувало різні непорозуміння. Полк. Ґрін вказав теж на фальшиві пропаґандивні цифри американських втрат, що їх подають комуністи. Напр.: американці втратили над Північним В'єтнамом 477 літаків, а комуністи твердять, що 1.600. Однак загальні втрати цілого летунства, включно з катастрофами і збитими гелікоптерами, досягли — від початку війни — цифру 1.750.

ПІВНІЧНА КОРЕЯ ПІДПИСАЛА З СОВЄТСЬКИМ СОЮЗОМ договір про військову допомогу та співпрацю в культурній, господарській і технологічній ділянках. Цей договір доказав, що Північна Корея відірвалась від залежности від Комуністичного Китаю, який активно підтримував був її в Корейській війні, та пристала до антикитайського бльоку комуністів під проводом Москви.

СІНҐАПУР ДІСТАНЕ ВІД АМЕРИКИ 23.300 легких ручних скорострілів найновішого типу, які всилі віддавати впродовж одної хвилини 850 стрілів. Сінґапур — на південному шпилі Маляйського півострова відірвався від Маляйзії, але зберігає прозахідню орієнтацію.

ПІВДЕННО-В'ЄТНАМСЬКЕ ВІЙСЬКО НАСКОЧИЛО НЕСПОДІВАНО на табір комуністів біля місцевости Аппраджія. Комуністи вбили перед своєю втечею 10 ,-посеред 12-ох цивільних в'язнів, що їх тримали скованими, із зав'язаними очима. Всі в'язні — це були селяни або члени місцевої адміністрації. Двох в'язнів, що були важко поранені але ще живі, перевезено до американського військового шпиталю.

КОМУНІСТИЧНОМУ КИТАЄВІ ГРОЗИТЬ ЗНОВУ КАТАСТРОФА ГОЛОДУ. Вислано військо до сільсько-господарських робіт, аднак загальна анархія в державі ускладнює ситуацію. ЗДА — твердять деякі американські коментатори — опиняться у важкій ситуації, коли у Китаї вибухне голод і на ЗДА наполягатимуть, щоб вони поспішили також з допомогою, бо допомога харчами голодуючій Індії вичерпує американські збіжеві запаси.

ПРЕЗИДЕНТ ПЛЯНУЄ ПОКЛИКУВАТИ ДО ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ ЖЕРЕБКОМ

Сан Антоніо, Тексас. — Президент Джансон 6-го березня повідомив обидві Палати Конґресу, що він плянує покликувати до військової служби жеребком. Нова система має статися від 1-го січня 1969-го року. Цей спосіб покликування до військової служби. має право Президент зарядити на основі повновластей, які він має від Конґресу. Президент видасть в цій справі відповідне зарядження. Повновласті Президента кінчаються 30-го червня цього року, і Президент внесе законопроєкт, щоб Конґрес продовжив йому ці повновласті на дальші чотири роки. Можливо, що Конґрес обмежить повновласті Президента в тому напрямку, щоб виключити з них можливість покликувати до служби в збройних силах ЗДА за допомогою льотерії, бо в конґресових колах є сильний спротив проти жеребу. Коли Президент дістане повновласті на дальші чотири роки, то він із них скористає і видасть такі зарядження в справі служби в збройних силах країни: (1) В першу чергу мали б бути покликувані до військової служби за допомогою льотерії наймолодші річники, це значить ті юнаки, що скінчать 18 років. Зі старших річників були б вибрані за допомогою льотерії ті юнаки, які з різних причин мали відкладану військову службу; (2) мають скасувати масове відкладення військової служби всім студентам, за виїмком тих, які готуються до докторатів із медицини, дентистики та священики; (3) відкладення військової служби для батьків і для осіб, що працюють в так званих важливих фахах, також має бути скасоване. Всякі відкладення військової служби мають бути загострені, і умови відкладення мають бути одноманітні.

Рокефеллер розписав додаткові вибори в окрузі Повелла

Олбані. — Нюйоркський губернатор Нелсон А. Рокефеллер розписав додаткові вибори на 11 квітня в тому виборчому окрузі, в якому був вибраний Адам Клейтон Повелл, що його Палата Репрезентантів позбавила мандату за зловживання урядовими грішми. Сподіваються, що Повелл буде знов кандидувати в цьому неґритянському виборчому районі, де він втішається симпатіями виборців, і де він є і пастором в протестантській церкві. Повелл перебуває на Вагамських островах. Він заявив, що буде кандидувати, як буде треба. Повелл має внести апеляцію від ухвали Палати Репрезентантів, бо його адвокати твердять, що Палата діяла незаконно, не маючи права позбавити його мандату. Коли до 11-го квітня Найвищий Суд ЗДА не вирішить справи Повелла, то відбудуться нові додаткові вибори, в яких, як загально передбачають, Повелл здобуде мандат конґресмена. Адвокати мають внести скаргу до Наймають внести скаргу до Найвищого Суду ЗДА проти спікера Палати Джана Мек Кормека, і проти губернатора Рокефеллера за те, що уважають не важними вибори з листопада минулого року.

Перший лет „Аполло" відбудеться аж в лютому 1968 р.

Ню Йорк. — Представник Крайової Аеронавтичної і Космічної Адміністрації заявив, що аж тепер можна вповні оцінити наслідки катастрофи в дні 27-го січня, в якій згорів космічний корабель „Аполло 1" та згинули три астронавти — Ґріссом, Вайт і Чеффі, які при кінці лютого мали почати 14-денний лет довкола Землі. Внаслідок катастрофи з 27-го січня новий лет астронавтів відбудеться найскорше в лютому 1968-го року. Очевидно, що треба буде великих зусиль, щоб до кінця цієї декади міг відбутися лет американських астронавтів до Місяця, як це було заплановано. Здається, що цей перший лет зможе відбутися аж після 1970-го року. В космічному кораблі „Аполло" має бути новий отвір, яким могли б астронавти вилізти під час катастрофи, одежа астронавтів має бути незапальна; частина космічного корабля, в якій перебувають астронавти, має бути з незапального матеріялу.

Косиґін заповідає посилену допомогу Північному В'єтнамові

Москва. — Совєтський прем'єр Алексей Косиґін заповів на „передвиборчому" вічі в Большом театрі у Москві в понеділок 6 березня ц. р., що Совєтський Союз відповість на „поширену" війну у В'єтнамі — посиленими доставами Північному В'єтнамові. Косиґін таврував З'єднані Держави, що вони ніби відкинули північно-в'єтнамську „мирову пропозицію" і замість припинити бомбардування Північного В'єтнаму, щоб розпочати мирові переговори, почали заміновувати північно-в'єтнамські ріки, бомбардувати Північний В'єтнам з гармат та острілювати з карабельних гармат північно-в'єтнамське узбережжя. Косиґін хвалив північно-в'єтнамського міністра закордонних справ Нгуєна Нью Тріня за його „мирову пропозицію" і таврував „імперіялістичні кола" Америки. Пригадавши, що Комуністичний Китай також не погодився з тією північно-в'єтнамською готовістю переговорювати з Америкою за ціну припинення летунських атак, Косиґін підвів становище Америки і Комуністичного Китаю під один знаменник. Американські керівні кола покищо відмовились зайняти будь-яке становище до заяви Косиґіна.

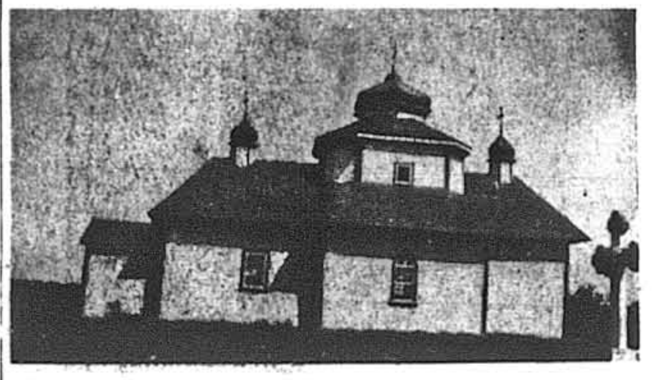
Ладж залишає місце амбасадора в Сайґоні

Сайґон. — Американський амбасадор у Південному В'єтнамі Генрі Кебот Ладж зголосив свою димісію з того становища, однак залишиться на ньому ще до часу схвалення нової конституції у Південному В'єтнамі, чи може навіть до тамошніх парляментарних виборів, які мають відбутися літом цього року. Генрі Кебот Ладж, який за президентури Д. Д. Айзенгавера був амбасадором ЗДА в Об'єднаних Націях і тоді здобув собі міжнародне ім'я видатного дипломата, а після того кандидував від Республіканської партії на віце-президента, має тепер 65 років. Він був амбасадором у Південному В'єтнамі від серпня 1963 року до червня 1964 і після того вдруге від серпня 1965 року. Обсадити те становище — коментують газети — дуже трудно, бо треба мати кандидата, який добре орієнтувався би в південно-азійських та зокрема в'єтнамських складних проблемах і відносинах, мав поважне ім'я і, з уваги на внутрішню американську ситуацію, був по змозі республіканцем, щоб В'єтнамська політика не була однопартійною.

Америка залишить своє військо в Німеччині

Бонн. — У столиці Німецької Федеративної Республіки (Західньої Німеччини) відбуваються важливі розмови між спеціяльним репрезентантом Америки Джаном МекКлоєм і керівними державними німецькими колами про проблему залишення американських військ та їх фінансування. ЗДА тримають в Західній Німеччині все ще 225.000 вояків. МекКлой, який був високим комісарем Америки в Західній Німеччині і одним з тих, що започаткували відбудову Західньої Німеччини на базі її союзу з Америкою, та німецький канцлер Курт Ґеорґ Кізінґер і міністер закордонних справ Віллі Брандт погодились, що потребу залишення американського війська в Німеччині треба поставити вище економічних міркувань. За газетними міркуваннями ті розмови проходять гладко і віщують корисний вислід. МекКлой є репрезентантом Америки взагалі для тридержавних нарад — ЗДА, Британії і Західньої Німеччини — про стан збройних сил Атлантійського Союзу (НАТО) на европейському континенті. Водночас, Джан МекКлой переговорює з західньо - німецькими державними мужами цілість американсько - німецьких взаємин, які в останньому часі значно погіршились. Німці одверто у пресі закидали американському урядові, що той поза плечима свого німецького союзника склав такий текст договору проти поширення атомової зброї, який насправді залишає Німеччину безборонною супроти совєтського атомового шантажу й можливої совєтської атаки та нехтує навіть німецькою технологією для мирових цілей.

СіБіС, передає на телевізії згадку про першу Українську Православну Церкву в Канаді

„Онутська" перша українська православна церква в Ґардентоні у Манітобі.

Вінніпеґ. Цього четверга, 9 березня о год. 10.30 ввечорі, телевізійна стація СіБіС передаватиме спеціяльну програму, присвячену історії першої української православної церкви в Канаді. Мова про „Онутську" церкву в Ґардентон у Манітобі, яку збудували в 1897-му році українські поселенці-піонірн з місцевости Онути на Буковині. Телепередачу приготовано на підставі брошурки відомого нашого громадянина й діяча, народженого в Канаді нащадка буковинських поселенців адв. Івана Панчука, написану в 1965-му році з нагоди 60-річчя українського поселення в Ґардентон у Манітобі. У церковці, яка буде предметом телепередачі, ще й сьогодні відбуваються відправи Богослужень, а парох церкви є всч. о. П. Стефюк, останній український православний парох у згаданому буковинському селі перед його загарбанням червоною Москвою. Спонсором цієї спеціяльної програми є Тед Сідорський, власник одідиченої по батькові 40 років тому департаментальної крамниці в Ґардентоні. В листі до адв. Ів. Панчука він інформує про підготову цієї телевізійної передачі, яку початково пляновано на 23-го січня ц. р. Група працівників СБС, забезпечена відповідною апаратурою, включно з власною переносною електростанцією, відвідала церковцю, поробила з її нутра і зовнішнього вигляду кольорові фільми, опісля відвідали одну із місцевих родин та сфільмувами зааранжовані для передачі свят-вечірні святкування. Програму передає французька стація СіБіС в Боніфес у Манітобі на струї ч. 3 — як згадано — в четвер, 9-го березня о год. 10.30 ввечорі. Програма передаватиметься через цілу французьку сітку телевізійних стацій СіБіС і на Сході Канади її можна буде бачити о год. 10-ій ввечорі центрального і східнього стандартного часу.

У Ню Йорку відбудеться 14-ий З'їзд ООЧСУ

У днях 11 і 12 березня, в залях готелю „Комодор" на 42-ій вулиці в Ню Йорку, відбуватиметься 14-й з черги З'їзд Організації Оборони Чотирьох Свобід України — ООЧСУ — та І-ий З'їзд новоствореного Об'єднання Жінок (ОЖ ООЧСУ). Реєстрація делеґатів і гостей розпочнеться від 10 год. ранку. Першого дня відбудеться річний звіт Головної Управи ООЧСУ, якою керує мґр. Іван Винник, звіти Контрольної Комісії і Організаційного Суду та обговорення звітів. Увечорі того ж дня в іншій залі готелю „Комодор" розпочнеться о 7-ій г. вечора Товариська Зустріч-Бенкет з нагоди З'їзду ООЧСУ, яке відзначає 20-річчя своєї діяльности. У Зустріччі візьмуть участь, між іншими гостями, голова УККА проф. Лев Добрянський, сенатор Е. Дірксен, сенатор Т. Дадд, донґресмен Л. Фарбштайн та інші визначні особистості. У конґресмен Л. Фарбштайн та виступить Група Акторів з Філядельфії, з монтажем Олега Лисяка під назвою „У боротьбі", а в кінці учасники бенкету (вступ 15 дол.) побачуть жартівливий скеч „Світовий Конґрес". Наступного дня, в неділю, учасники З'їздів заслухають доповідей д-ра Михайла Кушніра „Український націоналізм — джерело історіотворчої свідомости", п-ні Уляни Целевич — „Наші завдання" та ін. Також відбудуться вибори до Головних Управ ОЖ ООЧСУ і ООЧСУ та інших керівних органів. На З'їздах буде відзначено як 50-річчя відновлення Української Державности УНР, так і 25-річчя створення Української Повстанської Армії.

(П).

Д-р Михайло Козак перевибраний на голову Відділу УККА в Міннесоті

Міннеаполіс, Мінн. — Дня 4-го березня в Українсько-Американському Домі відбулися загальні річні Збори УККА в Міннесоті, в яких взяли участь представники 17 діючих організацій та багато платників УНФонду. Зборами провадила президія, до якої входили: Мих. Каркоць — голова, інж. Валентина Ярмоленко, інж. Яр. Корсунський — секретарі. Звіти з діяльности Управи склали: голова д-р М. Козак, Аліса Данилюк — секретар, д-р Орест Филипович — фінанс. референт, та Константин Сольчанин — референт УНФонду. За Контрольну Комісію звітував Антін Семенюк. Звіти показали зразкову діяльність Управи у всіх ділянках нашого життя, зокрема на зовнішньому відтинку. Збори одноголосно схвалили признання для уступаючої Управи. На пропозицію Номінаційної Комісії одноголосно вибрано нову Управу в такому складі: голова д-р Михайло Козак, д-р Орест Филипович — перший заступник, д-р Вол. Анастазієвський — другий заступник, д-р Євген Ніцевич — третій заступник, п-і Аліса Данилюк — секретар, Роберт Панчишин — фінансовий референт, інж. Роман Колодницький — референт Укр. Народного Фонду, Павло Вітрик — культ.-освітній референт, Іван Вакиряк — орг. референт, інж. Валентина Єрмоленко і п-і Дороті Чура — пресові референти, п-і Ніна Булавицька, інж. Ярослав Косунський, д-р Петро Попадюк і Василь Стацик — члени Управи. Збори пройшли в дуже діловій формі, та на високому рівні.

„ЛІТАЮЧИЙ ГОТЕЛЬ" — ДС-8-61 — ВІДБУВ СВОЮ ПЕРШУ ПОДОРОЖ

(Л. П.) — Між моїми пам'ятковими речами з'явилась ще одна: маленька, по-мистецькому виконана, запальничка з написом англійською мовою, що в перекладі звучить: „Істерн Ер-Лайнс Д.С. Супер 61 — перший політ у березні 1967 р." Це — спогад про літак - велетень, який вперше з пасажирами піднявся в сонячне небо над Ню Йорком 3-го березня ц.р. Вже під нами засніжена Канада . . . Монтреаль . . . Квебек . . . Але — по-черзі.

Чотиримоторовий реактивний літак Даґлес ДС - 8 - 61 повітряної лінії „Істерн Ерлайнс", який минулої п'ятниці, 3-го березня 1967, відбув свою першу подорож, мавши за пасажирів майже дві сотні кореспондентів, між ними й співредактора „Свободи" Леоніда Полтаву. Біля літака - великана стоїть для порівняння, його „менший брат" двомоторовий реактивний Даґлес ДС-9-10.

Приємне (?) запрошення

„Леоніде, будете мати красний день!" — сказав редактор Драган, показуючи телеграму від керівника Інформаційного Відділу Джероме К. Фулла з відомої аерокомпанії „Істерн". „Поїдьте на цей інавґураційний політ нового джета-ґіґанта, напишете потім для наших читачів". Політ припадав на п'ятницю, цебто на звичайний робочий день, з його радощами і турботами в такому великому підприємстві, як УНСоюз і В-во „Свобода". Все це звучало, як запрошення на відпустку! — коли б не оте „інавґураційний", перший . . . Але раз мати родила, раз і помирати, або — хто не був на коні, той не був і під конем! . . Вже телеграма - запрошення в руках, вже й виказка „Воркінґ Пресс" готова, беру все з подякою і не приховую радости, хоч і жаль, що інші колеґи по праці не можуть спільно спробувати щастя . . .

Найкраща п'ятниця

Належачи до забобонних людей, кривим оком поглядав я в четвер увечорі на календар. Дружині сказав, що лечу до Арґентини, дітям — до Бразилії, але сам, фактично, не знав, куди ми летимо. Мимохідь пригадалось, як ще малим у якусь із п'ятниць років з 35 тому купив складаного ножика (дурне щастя для дурного хлопчака!).

(Закінчення на стор. 5-ій)

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Великі й малі справи

Наради, які відбулися наприкінці минулого тижня в Ню Йорку — Екзекутиви Українського Конґресового Комітету, Комісій фінансової та Публікацій і інформацій УКК, Ради Директорів УКК та Організаційної комісії Світового Конґресу Вільних Українців, — всі ці наради, без уваги на оцінку їх у подробицях, потвердили уявлення, що їх мають про українців у вільному світі зовнішні чинники: що це найактивніша національна група, найкраще зорганізована й найбільш уперта у своїй діяльності. Це був би парадокс, що, з одного боку, ця наша вільна українська громада поза Україною, зокрема в Америці, виявляє такі позитиви зорганізованости й політичної активности, а з другого — водночас стільки є у нас проявів „геттоїзму", які створюють неполадки в громаді, і стільки дисонансів у політичній думці, які доводять до стану політичної кризи. Але, може, це й не парадокс, а взаємопов'язані логічні явища, бо саме ця наша тугість і метушливість з одного боку викликають суперечності між нами самими, а з другого — підштовхують всіх ворогів української визвольної справи послаблювати нас, розбивати, політично анулювати.

Ось так ті минулотижневі наради породжували рефлексії, що стосувалися великих і малих справ. Відома річ, що родинне, громадське, національне й державне життя складається з суми малих щоденних проблем. Тому їх теж не слід легковажити, — навпаки, треба уважно до них придивлятися, розуміти їх і полагоджувати, щоб не рвалася нитка, яка зв'язує наше вчорашнє з нинішнім і майбутнім. Тому такі справи, як бюджет Українського Конґресового Комітету і його окремі позиції, впливи членських внесків до Народного Фонду, будова репрезентаційного дому в Ню Йорку з приміщенням для Українського Конґресового Комітету, справа видання книжок, що їх відсутність болюче відчувається, — це може й „малі" справи, але без них не існувала б така центральна й репрезентаційна американсько - українська організація, як Український Конґресовий Комітет. І в дискусії над отими, здавалося б, малими справами висловлено чимало цінних думок, що переступали межі ділового звіту й формальної резолюції. Бо ось, ствердження, що 8.000 постійних платників Народного Фонду це в порівнянні не тільки з паперовим півтора мільйоном українців в Америці, але й з дійсним півмільйоном, зорганізованим у Церквах та братських Союзах, що це жалюгідний доказ байдужности десятків тисяч дуже добре ситуованих наших громадян.

Хто слухав звідомлення про те, як раз-у-раз активізується на терені Вашинґтону українська визвольна справа — в найгірших умовинах, в добі найпоганішої для України деконьюнктури, той мусів подивляти енерґію, придумливість і впертість тієї людини, яка веде цю величезну роботу, — президента УККА проф. Добрянського. Очевидно — як він сам вказував — можна б вчинити куди-куди більше, якби були — гроші.

Репрезентація українських справ на американському терені чи на терені Об'єднаних Націй — це велика справа. Великою справою є також проблема Світового Конґресу Вільних Українців, що про неї доповідав Йосип Лисогір, екзекутивний віце - президент УККА й голова Організаційної комісії СКВУ. На Раді Директорів дехто висловлював журливі думки про успіх чи невдачу того запланованого Світового Конґресу. Але ніхто не піддавав під найменший сумнів, що його успіх буде успіхом всього українства, буде успіхом українського народу, що мусить мовчати в поневоленні і промовлятиме на тому Конґресі устами всіх вільних українців. Ніхто не піддавав під найменший сумнів, що в невдачі того Світового Конґресу заінтересовані всі вороги України і її визвольної мети. Активна участь в Організаційній комісії СКВУ також видатних представників внутрішньої опозиції в УКК була добрим доказом зрозуміння, що суперечка довкола членського складу Екзекутиви УКК — це мала справа в порівнянні з такою великою, як потреба співпраці всіх українців з почуттям громадсько - політичної відповідальности над гідною підготовою і гідним проведенням Світового Конґресу вільних українців.

Якщо наради Ради Директорів багато уваги присвятили „малим" справам — в лапках і без лапок, то все ж ті наради дали доказ розуміння і дійсно великих болячок, що над ними треба призадуматись. Піддано добру ідею створення окремої Політичної комісії при Екзекутиві УКК. Виринула й думка, щоб в недовгому часі зібралась сама Політична Рада для обговорення сучасної української політичної проблематики, яка допускає різні погляди на тактику у визвольній політиці, але й встановлює межі поміж допускальним і недопускальним у національній політиці.

Не перебільшуючи значення минулотижневих нарад — не слід їх також легковажити. Вони були позитивні і будуть ще позитивнішими, якщо дадуть поштовх до дальших конструктивних нарад і рішень.

В. Кедровський

ІСТОРІЯ „НАШОЇ РОДІНИ"

З нагоди п'ятдесятріччя захоплення влади большевиками в Петрограді вирішено в Москві видати дванадцятитомову „Історию СССР с древнейших времен до наших дней". Перших два томи цієї історії вже є в ЗДА.

У першому томі совєтські історики - пропаґандисти подають життя людини на території сучасної совєтської імперії, починаючи з часів палеоліту, при чому всю цю територію називають „наша родіна", не зважаючи на племінні, етнографічні, антропологічні, побутові і т. д. різниці народів, що її заселювали. Одним словом, варять у „московському котелку" всі ті численні народи, щоб витворити з них „історично єдиний русский народ".

Тому й виходить, що не лише для москвинів, але й, наприклад, для українців, білорусів, грузин, вірмен „нашою родіною" є Сибір і Московщина, а історія їхніх країн споконвіку тісно пов'язана з історією Московщини і немосковські народи, разом з москвинами спільно створили велику російську імперію.

В розділі „Київська Русь" сказано: „Більше як тисячу років тому, в IX столітті у Східній Европі склалася величезна історична держава — Київська Русь, оспівана в билінах, скандинавських сагах, половецьких піснях, описана арабськими й перськими географами, візантійськими хроністами і руськими літописцями. Її ядром був старовинний культурний центр Східньої Европи — Середнє Подніпров'я, де вже за чотири тисячі років до князя Володимира жили хліборобські племена"...

Описуючи Київську Русь, як „нашу родіну", совєтські історики твердять: „Київська Русь — це юність і молодість трьох братніх слов'янських народів — русского, українського і білоруського, що жили одною родиною, творячи єдину тоді древньоруську народність".

Перечитуючи цей том „Історії СССР", годі з нього довідатися, коли ж властиво почалася історія Московщини, що, як відомо, лише за часів Петра Першого почала зватися Росією. Цар Петро заборонив називати Московщину її історичним іменем і перейменував усі московські дипломатичні місії за кордоном на „російські посольства". Всю територію імперії наказано називати „російським государством". Таким чином славну минувшину Київської Руси - України інкорпоровано в історію „російського государства", властиво Росії.

Не маючи фактичних даних для історичного обґрунтування своїх тверджень, російські історики підтасовують історичні події, фальшиво трактуючи московський народ, як основний центр, до якого „влилися всі народи і території", тепер поневолені московським імперіялізмом.

Совєтські історики намагаються доказати, що російська імперія сформувалася природньо внаслідок потягу народів до єдиного торговельного і адміністраційного центру — Москви. Немає ні одного слова про криваві війни, що їх провадила імперіялістична Москва, навпаки, московський народ представляється, як миролюбний, добросердечний, народ, який ніколи не заїзхав на чужі землі. Отже, зовсім немає в тій історії напівдиких московських орд, спадкоємців азійсько - монгольських завойовників.

Інкорпоруючи історію Київської Руси - України в історію „російського государства", комуністичні історики закінчують цей том такою характеристикою:

„Руська середньовічна культура народжувалася без античної спадщини в тяжких умовах боротьби зі степом, що наступав на хліборобські племена, при постійній небезпеці поневолення Візантією. Руська февдальна держава скріпилася в цій боротьбі. Руська культура розвивалася в цій оборончій боротьбі дуже швидко, використовуючи потенціяльні можливості слов'янхліборобів. Розвиток февдального стану і поява нових міст прискорили процес зростання древньоруської народности". І далі:

„XI-XII століття — це час високого розвитку руської культури, коли вона досягла рівня культури передових країн Европи і мала вплив на десятки сусідніх з Руссю народів. Гуманність, патріотичність, стриманість, суворість, постійна свідомість загальнонародних завдань — такі риси руської

Тут большевицькі історики говорять про Україну-Русь, називаючи її „руським государством". Отже, вони приписують Московщині всі ті позитивні якості, якими визначалася Київська Русь-Україна.

І так обидва томи „Истории СССР" сплітають всі нині поневолені Москвою народи з їх землями, історичним минулим, окремим культурним розвитком, своєрідними національними традиціями, звичаями і т. д. в „єдиний російський народ", одну „нашу родіну". Ціль московських істориків очевидна: викликати в усіх тих, що будуть студіювати їх історію, почуття „нерозривної єдности" з московським народом, витворити в них психологію „совєтської людини".

Однак з поміччю фальшувань і неправди російські імперіялісти, спираючись на відомій валуєвській засаді „нєт, нє было і нє будєт", намагаються вбити національне почуття серед підсовєтських народів, щоб витворити в СССР „єдиний русский народ".

Російський еміґрант, історик Г. Федотов у своїй праці „Новий град", аналізуючи історію збудованих силою і ґвалтом великих імперій, пише: „Такі імперії не можуть існувати вічно. Ні велика Римська імперія, ні Еспанська імперія не могли втриматися, коли уярмлені ними народи повстали і відокремилися від них". Таку долю він пророкує і російській червоній імперії.

Іван Жуковський
Проф. інж. архітект

НАШЕ ЦЕРКОВНЕ БУДІВНИЦТВО

(1)

Останнім часом побудовано в Америці декілька наших церков обох обрядів. Одні хвалять їх, інші ганять, але при цьому не звертається уваги на суть нашого церковного будівництва, зокрема поза батьківщиною, на наші цілі тут, з чого повинні випливати форма, зовнішній та внутрішній вигляд церкви, архітектурний стиль, устаткування. Ввяка будова, чи це буде житловий дім, торговельний, т. зв. народний дім чи навіть стодола, мусять мати специфічне пристосування до своєї специфічної потреби та вжитку. Тим більше це повинно відноситися до української церкви.

Виходячи вже з самої функціональности будови, архітект дбає про розбиття простору — плян, про матеріяли, конструкцію, її зовнішній вигляд, стиль. Деякі ляїки знають, про що йдеться, інші менше обізнані зі стилями. Є, одначе, навіть архітекти, які не хочуть встрявати в будь-які дискусії над стилями, а тільки стараються провести свою лінію, свій стиль, що його вважають за єдино-добрий, єдиноможливий, бо він „модерний". Вони й переконують в цьому всіх відущих і невідущих.

Мені ж хотілося б дещо сказати про наше церковне будівництво тут, далеко від рідного краю.

Вже саме розбиття простору на певні його функціональні частини стає проблемою, котру можна розв'язувати різно. Розчленований простір дає певну різноманітність, залежну від її функції та конструкції. Він може бути дуже цікавим і дати в комбінації з простими, гладкими стінами певний спокій та рівновагу цілости. Всякі такі комбінації в злуці з певними декоративними елементами узалежнені в великій мірі від стилю.

Це практикували архітекти всіх країн і часів, а не менше і в нас, на Україні. Так поставали різні стилі, а в Україні наші питоменно українські стилі, що про них знають і пишуть навіть ворожо до всього українського наставлені знавці мистецтва, зокрема будівничого.

Та є — на жаль — навіть українські мистці та архітекти, які заперечують існування будь - якої української архітектури. Мовляв, у теперішніх „модерних" часах треба протестувати проти всіх дотеперішніх принципів і стилів, а зокрема проти тих т. зв. „українських". Виходячи тільки з функціональности, з потреби світла, звуку, повітря, з конструктивізму, абстракціоналізму чи інших „ізмів", вони відкидають всякі дотеперішні комбінації форм та орнаментів церкви як не потрібні, старомодні, і тільки їх „стиль" є той правильний і побажаний. Їм байдуже, що саме цей надмірний модернізм не дає віруючим святочного піднесення духа, який властиво є єдиною ціллю кожної церкви, що той модернізм відвертає увагу від священнодії при престолі, від усього святого та рідного.

А може це все вже стало непотрібним українській „модерній" людині?

Наше церковне будівельне мистецтво мусить злучати саму будову з усіми діями в ній в одну гармонію і не заперечувати духа й краси нормально — підкреслюю: нормально! — і в кожному стилі мальованих ікон чи інших декорацій церкви або її внутрішніх чи зовнішніх форм. Воно не повинно звертати уваги людей, які ходять молитись Богові, на дивовижні, нікому не зрозумілі форми, на нахилені, косі стіни, що немов грозять завалитись, або на жахливих форм бані, часом подібні до циркових наметів, на з різних кольорових матеріялів складені орнаментації, вітражі тощо.

А що вже казати про „модерні", спотворені ікони Христа та інших святих? Яке почування святости може мати людина, що дивиться на святих, зображених як вовкулак, стрімголов висячих, з викривленим обличчям, з трьома головами або з одним оком у голові, а другим у животі? Таке „мистецтво" нічого не каже про Бога, воно навіть є певним іконоборством, осудженим ще на Нікейському Соборі 787 року.

І далі: вже навіть ідучи попри церкву, прохожі мусять з першого погляду пізнати, що це дім Божий, а не музей, народний дім чи кінотеатр.

Про деякі „наші" новопобудовані церкви говорять їхні парафіяни, а часом і отці, що це коли не українського, то „візантійського" стилю церква. Вона, мовляв, ще краща від київських, львівських чи інших наших церков, і дивуються, що їх критикують. Вони вправді трохи „стилізовані" і „змодернізовані", але це — бачте — на те, щоб наші діти за них не „мусіли стидатися", або щоб американці „з них не сміялись".

Так, так, панове! Наш Шевченко казав: „Дуріть людей, та не дуріть Бога!"

За справжнього українського стилю церкву — який би він не був, але щоб був дійсно українським — ще ні одній українській дитині не приходилось стидатись і ні один толковий американець не висміював її.

Чи може хтось доказати мені, ак авторові нашої української, католицької церкви в Гантері, Н. Й., що хтось сміявся з її стилю? Напевно ні. Проїжджі чужинці стають, фотографують, подивляють і випитують про той нарід, що створив такий стиль, і навіть дають свої пожертви на неї. На чужу для них церкву!

А чи хтось висміював українську православну церкву-пам'ятник у Савт Бавнд-Бруку, Н. Дж.? Напевно ні! А вона теж таки українського стилю. Такі правдивих стилів церкви творилися сторіччями в Україні.

Щоправда, архітектові не вільно робити копії наших церков на батьківщині, з того чи іншого міста чи села, як їх ще дехто пам'ятає або навіть має фотокартку з них. Але нашого прекрасного стилю завжди треба держатися і обстоювати його.

Мій приятель, відомий всьому культурному й науковому світові мистецтвознавець, недавно у Відні померлий буковинець проф. д-р Володимир Залозецький, писав мені таке: „Коли б ти жив дома, на батьківщині, то будуй як хочеш, бо кожна країна творила в певну епоху певні свої стилі. Але там, де нас не знають або не хочуть знати, то будуй таки в одному з наших рідних українських стилів, щоб усі знали, хто ми, що ми — окрема нація, велика нація з великою давньою культурою".

(Закінчення буде)

Осип Залеський

ЗБЕРІГАЙМО НАШІ КУЛЬТУРНІ НАДБАННЯ

Культурні здобутки кожного народу зберігаються в призначених для цього музеях, книгозбірнях та архівах, де вони не тільки забезпечені від затрати, але й є джерелом, з якого можуть користати дослідники даної галузі культури. Пам'ятки наших культурних надбань, від початків історії, падали жертвою воєнних нападів, їх нищили або забирали як здобич вороги і записували на своє конто. Нині у численних музеях і книгозбірнях різних країн знаходяться твори нашої культури, на які лише вряди - годи натрапляє дослідник. Проте, щоб їх зібрати або принаймні занотувати міг би подбати тільки уряд вільної української держави, бо для цього потрібні фахівці і грошові фонди. Але допомогти у цій справі, хоч частинно, можуть і звичайні громадяни.

Мені йдеться про одну ділянку нашої культури, а саме про музичну. Не було в нас ані окремих бібліотек і музеїв, де зберігалися б музичні твори, не було великих музичних видавництв, які звичайно в своїх архівах переховують видані твори. Дещо з творів української музики появилося в чужих видавництвах (Ідзіковський у Києві, Юрґензон у Москві), праці з історії української музики писано в чужих мовах і видали їх чужі видавництва, так що шукати джерел — справа надзвичайно важка. Це видно хоча б з книжки Ігоря Соневицького про Артема Веделя: автор, щоб призбирати дані про одного тільки композитора, мусів шукати їх по бібліотеках і у приватних людей в широкому світі.

Найбільше затратилося творів нашої церковної музики, бо їх понищено з наказу влади вже в самих початках комуністичного режиму. Нищать їх і тепер, головно на західньоукраїнських землях.

Було в нас багато церковних хорів по селах, які співали не раз дуже оригінальні твори наших авторів, але ніхто їх не збирав так, як не записував ніхто тих різних „самоїлкових" співів по наших церквах. Якщо вони ще не зовсім затратилися, то в кожному разі життя їх уже не довге, бо хто ж тепер може цікавитися на батьківщині „культовою" музикою, хто має змогу дбати про її розвиток.

Багато корисного для збереження українських музичних пам'яток можна зробити на еміґрації. От хоча б заснувати при одному з українських наукових осередків, в одній з держав Північної Америки чи Европи, центральний музей з музичною бібліотекою і збирати в ній усе, що в'яжеться з українською музикою: музичні твори - композиції, друковані й рукописні праці з ділянки музики, автори яких не мають змоги видати їх друком та ін. В цьому музеї можна було б збирати також давні музичні інструменти, в першу чергу народні, які попривозили зі собою чи вже тут поробили еміґранти. В такий спосіб можна ще врятувати не один твір, не один рукопис, які лежать у шафах чи на горищах у наших земляків, аж поки їх не з'їдять миші або не викинуть їх на сміття нащадки теперішніх власників, як то вже сталося не з одною книжкою, не з одним рукописом.

Такий музей з ното- і книгозбірнею видавав би час від часу список придбаних експонатів для орієнтації зацікавлених. При нинішній розвиненій друкарській техніці нотні видання можна було б копіювати для диригентів, солістів, музичних дослідників.

З усім цим в'яжеться матеріяльне питання: хто дасть гроші на оплату приміщення музею, влаштування його і платню хоча б одній людині, яка всеціло віддалася б тій праці?

Гроші в людей є, тільки треба вміти добратися до їх кишень. Може навіть знайдеться меценат, який пожертвує на таку шляхетну ціль більшу суму грошей. За це можна було б назвати його ім'ям музичний музей-архів.

Не один може спитати: пощо все це, тут, на еміґрації, коли напевно такий музей є на Батьківщині? Одне одному не пошкодить, навпаки. Порозкиданих між людьми музичних творів ніхто не збиратиме, щоб їх висилати на Батьківщину, і вони тут пропадуть. Хто шукає відповідних джерел чи матеріялів для своєї праці, не поїде по них на Батьківщину, бо це не так просто. Знаю з досвіду, бо до мене зверталися з України по деякі матеріяли, яких там, мабуть, не можна знайти.

Кидаю цих кілька думок, щоб зацікавити цією справою покликаних чинників. Може хто подасть інший плян, іншу розв'язку, як врятувати наші музичні надбання від затрати.

ГОЛОС ЧИТАЧА

ПРО ПОТРЕБУ „ВІДНОВИТИ ЖУРНАЛІСТИКУ"

Приблизно два роки тому появилась у „Свободі" стаття М. Куропася „Де наша молодь", що сколихнула спокійне плесо нашої еліґрації. Автор статті, учитель за фахом, активний діяч у секторі молоді та громадського життя, компетентний не тільки ставити таке питання, але й пропонувати певні заходи для його розв'язки.

„У „Свободі" з 25 лютого ц. р. надруковано інший гідний уваги допис, що, сподіваюсь, викличе дискусію. А якщо цього не станеться, то хіба із двох причин: поперше — цей допис появивсь на сторінці ТУСМ'у, що її не всі читають, а подруге — читачі не виявлять зацікавлення у покращанні нашої преси.

Допис, про який мова, це — „Журналістику треба відмолодити" О. Зенона Лисяка, студента журналістики університету Темпл у Філядельфії. Не один добрий почин вийшов із того міста. Сподіваюся, що молодий З. Лисяк дасть поштовх до іншого доброго діла.

Ф. Лукіянович
Філядельфія

Віктор Приходько

УКРАЇНА В ОГНІ „ПЕРЕВИХОВИ"

2

Недалеко втікла від цієї пісні й друга — „Співаночки мої", але тут же підсипано й „вищої політики":

Співаночки мої
Весело співаю,
Гей, як добре жити
В радянському краю!

Звила я віночки
З волошок і жита,
Мене хлопці люблять,
Бо я працьовита.

Якби мене, мамо,
Хлопці не любили,
Коли мою ланку
В газеті хвалили.

Якби мене, мамко,
В газету не клали —
Всі дівчата в ланці
Слово додержали.

На поїзд московський
В Чопі ми сідали,
Нашу кукурудзу
На виставку взяли.

Будемо і далі
Так ми працювати,
Бо в Москві щороку
Хочемо бувати.

Співаночки мої
Весело співаю,
Гей, як добре жити
В радянському краю!

Розуміється, вся ця „поезія" не потребує будь-якої критики, викликає вона лише огиду, і можна тільки дивуватись, що аранжери подібної пропаґанди не розуміють усієї її безглуздости і бездарности. Але вершком насміху над Україною та її світової слави піснею є факт, що видавцем цієї халтури є... Українська Академія Наук. Так, усі ці „перлини" взято із збірника під назвою: „Українські народні ліричні пісні", видання Академії Наук Української РСР, рік 1958, Київ.

Від того часу минуло сім років, і можна було гадати, що подібна „творчість" зникне із збірників українських народних пісень, аж, виявляється, зовсім не так! Натрапили ми припадково новий збірник українських пісень, що його видало київське видавництво „Мистецтво" в 1965 році. І що ж — кількість цих зфальшованих, спотворених та спеціяльно виготовлених пісень зовсім не зменшилась, а, навпаки, збільшилась. Так, у цьому збірнику маємо 115 українських пісень, за висловом редакції, „до жовтневого періоду" і 35 „сучасних".

Головна і основна, так би мовити, генеральна лінія цих „сучасних" пісень: „дайош"! Те саме, що читаємо у совєтській пресі, в резолюціях ЦК і у виступах совєтських провідників: виконуй, перевиконуй, давай (Москві) якнайбільше хліба, молока, цукру, м'яса!

Ось, для ілюстрації, кілька таких „творів":

Ой, поля, поля колгоспні,
Ви, лани широкі,
В цьому році ми зібрали
Врожаї високі.

Докладем трудів великих,
Щоб родила хліб земля,
Чистосортним ми насінням
Всі засіємо поля.

Сяє сонце в небі ясно,
Весняний шумить потік,
Здамо хліба ми державі
Вдвоє більше, ніж торік!

Початок пісні „український" (Гей, поля, ви, поля, мати рідна земля!), кінець — під стару російську шкільну пісеньку — (Дети в школу собирайтесь, петушок пропел давно!) — не вадить, аби лише здійснилось головне:

Здамо хліба ми державі
Вдвоє більше, ніж торік!

А оце на іншу „нуту" — улесливими словами запрягти наших, українських дівчат до найбільш наполегливої праці:

Забриніла в полі пісня
В дні хороші, зимові,
Хто ж співає так прегарно?
Наші кращі ланкові!

Ось, Марійка, комсомолка,
З нею ланка встала в ряд,
Вийшли всі, щоб на ділянці
Скрізь щити
порозставляють.

Поруч — Оля працьовита,
Гордість нашого села,
Виростить сімсот центнерів
Зобов'язання дала.

Сон дівчатам став немилий,
Тільки й думка про врожай!
Сонце, мабуть,
розбудили б —
„Землю, сонце, розгрівай"

А прийшла багата осінь,
Час завершення турбот,
Простяглись нові машини
З буряками на завод!

Оце й уся мета високої „поезії" — буряк!

На цю ж, бурякову, тему маємо й іншу „поезію":

Ой, у полі росте сосна,
Зелена, кудрява,
Там дівчина-комсомолка
Та й ланку збирала.

Ой, ви, дівки молодії,
Гарнії, вродливі,
Підем но ми розсівати
Добриво по ниві.

Ой, коли б же наша нива
Тисячу вродила,
Тоді була б наша ланка
Щаслива, щаслива!

Обробили ми буряк
Гарно і ударно,
Як копать його прийдеться,
Буде нам відрадно.

Гей, чия ж бо оце нива
Врожай такий дала?
То — дівчини-комсомолки,
Що рано вставала!

Але є у новій збірці й інша пісня. При ній зазначено, що її треба співати „повагом, сумно".

Ось вона:

То не в'юга-завірюха
Верби, лози клоне,
То рідная Україна
Тяжко, тяжко стогне.

Ніби хмара світ закрила,
Тьма стоїть на світі,
Плачуть гіркими сльозами
Всі старі і діти.

Плачуть гіркими сльозами,
очі не втирають, —
Свого рідного батенька
Леніна ховають.

Ой, не плачте, —
не заб'ється
Серце у рідного,
Батько вмер, але лишилось
Ленінське слово...

Ось так представляється дійсність в сучасній Україні!

Серед цієї дійсности зустрічає наш народ 50-річчя побудови своєї державности. Та не будемо падати духом! Бо Народ Український — великий, сила його — невичерпна, і перебуде він та переможно подолає всю глупоту, часові нещастя та ворожі затії...

(кінець)

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

З ДОПОВІДНОЇ ЗАЛІ „ДОМУ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ” В МЮНХЕНІ

З рамени Українського Вільного Університету в Домі української науки в Мюнхені при вул. Ляпляс 24 доповідав відомий суспільно-громадський діяч мгр Теодор Даниллів 26-го січня 1967 року на тему: „Світовий Конгрес і Світовий Союз Українців.” На початку подав він коротку історію намагань створити ССУ на чужині після другої світової війни. Намагання ці започаткував Вик. Орган Української Національної Ради при кінці 1947 і на початку 1948 р. на конференції для заснування Координаційного Осередку Українських Громадських Центральних Установ. Панове Василь Мудрий і проф. Ветухів привезли статут Світового Союзу Українців, виготовлений у кругах УНРАДИ.

Створений в Лондоні в січні 1948 КОУГЦУ перередагував згаданий статут і надав майбутній організації характер чисто суспільно-громадської надбудови. Він вів упродовж більш як двох років кореспонденцію з Пан-Американською Українською Конференцією (ПАУК) в справі створення ССУ.

Але ці заходи припинились та ідея створення ССУ не завмерла, час від часу появлялись статті в цій справі. Справу знов зрушив з місця пок. О. Бойдуник своїми статтями в паризькому „Українському Слові” у 1957 р. З ним полемізував „Український Самостійник”. Писали про справу також інші газети. Врешті дискусія довела до цього, що на початку 1960-го р. відбулася в Торонті спільна нарада представників УККА і канадійського КУК-а, на якій вони погодились передати ведення підготовки ПАУ-Конференції, яка покликала до життя Підготовчий Комітет, складений із Програмової і Організаційної Комісій. В ході підготовки до ССУ реченець скликання Конґресу визначено було на 1961 потім на 1966, а врешті на осінь 1967 р.

На думку доповідача Світовий Конґрес в тому реченці відбутись не може, бо він ані програмово - ідеологічно ані технічно не підготований. До такого висновку дійшов доповідач на основі студій і аналізи матеріялів підготовки зібраних у книзі, якої повний заголовок звучить: „Підготовний Комітет ПАУК, Світовий Союз Вільних Українців, Програмова Комісія. Збірник матеріялів і проєктів. Вінніпеґ, Канада Грудень 1965.” Стор. 200. Доповідач відмічує, що тільки близько 160 сторінок книги становлять матеріяли до Конґресу. Більш як 40 сторінок книжки займає стаття Б. Галайчука п. з. „УРСР — держава” Чому її там вміщено, доповідач не може вгадати.

Матеріяли в книжці надруковані хаотично, вони фрагментарні З них можна скласти такий образ Конґресу чи Світового Союзу, який пропонує Підготовчий Комітет:Завданням Конґресу має бути... створення для діяспори одного спільного, демократичного авторитету, опінія якого була б напрямною всіх починів і діяльности Світ. Конґ. Вільних Українців (СКВУ), а також: консолідувати в різній формі допомогу Україні та координувати виступи на полі міжнародної політики в користь її визволення.

Матеріяли кажуть, що СКВУ буде діяти перманентно його учасниками будуть представники: центральних репрезентацій, центральних Ієрархій, громадських організацій, наукових установ, та станових організацій у вільних країнах.

Підготовчий Комітет рішив пропонувати Світовому Конґресові наділити ПАУК повновластю покликати Діловий Секретаріят Світового Конґресу, який мав би складатись із Президента ПАУК, 2-ох секретарів ПАУК та по одному членові з Европи і Австралії. Цей Діловий Секретаріят діяв би в імені Світового Конґресу Вільних Українців. Діловий Секретаріят мав би теж рішати про скликання чергового Світового Конґресу, а постанова про його підготовку може бути оповіщена тоді коли за нею висловиться ПАУК і ще одна позаамериканська країна.

Для своєї праці Діловий Секретаріят мав би розпоряджати сумою 2 тисяч долярів річно.

Такі головні думки, що їх можна витягнути із „Матеріялів...” Ці думки доповідач піддав основній критиці. Він вважає, що шкідливо надавати Конґресові політичний чи півполітичний характер, бо це зараз викличе гостру опозицію політичних партій і угрупувань, і справа відразу потерпить невдачу. Врешті і не треба створювати ще одне політичне тіло, коли їх і так забагато. Коли б прийняти проєкт перманентности Конґресу в такій формі, як пропонують його „Матеріяли”, то він, на думку доповідача, коштував би українську суспільність величезні суми (один коштував би щонайменше 100 тисяч долярів, а то й більше), а роботу робив би дуже малу, і вона була б тим менша, що, згідно з проєктом, той Конґрес не мав би власних виконних і контрольних органів, бо Підготовчий Кмітет прпонує створити Діловий Секретаріят Конґресу, який при більшості членів правлячих органів ПАУК не буде органом Конґресу, а органом ПАУК, і може статись так, що Світовий Конґрес стане маріонеткою в руках ПАУК. Зрештою, уважає доповідач, ПАУК своєю діяльністю (про яку мало хто і дуже малощо знає) не доказала, що вона дасть собі раду із завданнями виконного органуКонґресу. Треба радше думати, що вона собі тієї ради не дасть.

До цих структуально - ідеологічних недомагань — додає доповідач, приєднується ще й те, що навіть досі (після майже 7 років) не виконано ніякої технічної підготовки, а вся робота підготовчого Комітету ведена була у строгій тайні навіть перед тими, які мали б той Конґрес зорганізувати, не кажучи вже про ширшу громадськість. Скликання Світового Конґресу в такому стані підготовки вже при кінці 1967 мусіло б закінчитись невдачею із всіма її консеквенціями.

Щоб не наразитись на закид, що доповідач тільки критикує, він подав свій плян підготовки, скликання, і переведення Світового Конґресу. Він думає, що всю цю справу треба відбути у двох фазах: До Америки або Канади був би скликаний Світовий Конґрес Українців. В ньому мали б взяти участь представники Церков, політичних організацій і угрупувань, суспільно - громадських і молодіжних організацій, наукових і культурних установ, жіночих організацій із всіх континентів вільного світу. Конґрес так складений, був би найширшою репрезентацією нашої еміґраційної суспільности і мав би:

1) вислухати основних доповідей українських вчених - спеціялістів про стан справ у всіх галузях життя в Радянській Україні, і на основі тих доповідей винести відповідну постанову, а доповіді доручив би видрукувати книжкою для поширення у світі.

2) виніс би постанову про потребу створення Світового Союзу Українців, суспільно-громадської надбудови, і затвердив би статут.

3. Можливо виніс би також постанову про заснування Інституту дослідів Совєтської України і врешті

4) виніс би постанову щодо фінансування всіх цих справ.

На цьому Конґрес закінчив би свою роботу і перестав би існувати. Наступила б друга фаза праці.

Присутні на Конґресі представники суспільно - громадських організацій та інших установ і організацій, яким статут давав би право бути засновником і учасником ССУ, зібралися б на свій засновуючий з'їзд, на ньому прийняли б статут вже затверджений Конґресом, вибрали б свої правлячі органи і так Світовий Союз Українців був би заснований і почав би діяти, відбуваючи періодично з'їзди (але вже не так коштовні як пропонований Підготовчим Комітетом).

Більш детально доповідач представив справу у статті в „Українському Самостійнику” ч. 100 за грудень 1965 і цю статтю виддрукувати як окрему книжечку і розіслав її всім нашим організаціям і установам та українським газетам. Тому на цьому короткому нарисі свого пляну закінчував доповідь. Він думає, що навіть ця мінімальна програма і завдання Конґресу могли б бути здійснені тільки тоді, коли б справу узгіднити наперед із нашими політичними партіями і угрупуваннями, бо без згоди з ними справа з місця не рушить. Помилкою Підготовчого Комітету було те, що він про цей момент забув. Доповідач уважає, що наші політичні партії, які діяли в краю під час окупації, і ті, що нині чинні на на еміґрації, не здали іспиту. Вони повинні принайменше тепер поставитись позитивно до цієї важливої справи і допомогти до створення такої громадської надбудови. Інакше вирок історії для них не буде надто прихильний.

Над доповіддю вив'язалась дискусія, в якій взяли участь проф. д-р Б. Кордюк, інж. Гаєнко, доц. д-р Фіґоль і інші. У своїй відповіді доповідач вияснив, що, на його думку, було б шкідливо творити Світовий Союз з поминенням частини організацій, бо це довело б до нового розколу; що само життя нашої спільноти вимагає створення такої надбудови; що створення Світового Союзу не тільки не противиться політичним партіям і угрупуванням, противно в їх інтересі є, щоб Союз постав і діяв та вдержував молоде покоління при українстві, бо інакше, без допливу молодняка, всі ці партії за 10-20 років не будуть існувати. Закінчив доповідач заявою, що коли будуть серед нас апостоли Світового Союзу Українців, то Союз напевно повстане, коли ж їх не буде, не буде й Союзу.

Вечором проводив декан правничого факультету УВУ проф. д-р З. Соколюк.

Відбувся Ювілейний Бенкет „Чорноморської Січі”

Нюарк, 18-го лютого. — В просторій залі готелю „Ессекс Гавз” відбувся ювілейний бенкет для відзначення 10-ліття праці УСТ „Чорноморська Січ”. Понад 200 визначних гостей, в тому представників українських громад Нюарку і околиці виявили свою радість і признання „Чорноморській Січі” за її спортово-виховну працю участю в бенкеті, що його влаштував громадський Ювілейний Комітет. Голова цього Комітету Мирон Стебельський відкрив бенкет змістовною промовою і привітав гостей, не лише з Нюарку, але і з довколишніх міст, в тому й мужів довір'я „Ч. Січі” з Пассейку (Я. Петрик), Елізабету (В. Головінський), Джерзі Сити, Виппані, Ню Йорку і інших міст. Англійською мовою привітав гостей голова УСТ „Ч. Січ” мгр Богдан Підлуський, який познайомив англомовних гостей із підсумками діяльности ювілята — „Ч. Січі”. Бенкетом, що його розпочав молитвою о. Лаптута, проводив д-р Богдан Шебунчак, який на початку представив почесних гостей. Із цих визначних гостей, які сиділи за почесним столом, промовляли: посадник м. Нюарку Г. Адоніціо, гол. предсідник УНСоюзу И. Лисогір, радний міста Ф. Адоніціо, заст. гол. предсідника УНС і опортовий редактор „Свободи” В. Сохан, голова місцевого відділу УККА д-р В. Гук, заст. президента Американського Футб. Союзу і член ФІФА Дж. Мек Ґваєр, президент АФЛіґи Кирт Лям, заст. гол. секретаря УРС д-р Р. Ричок, голова УСК-у Ню Йорк Я. Томоруг і станичний Пласту в Нюарку І. Кульчицький. Крім цих промовців за почесним столом сиділи: оо. Лаптута і Харищак, заст. гол. предсідника УНС Марія Душник, віце-президент АФЛіґи Е. Маґноцці, голова КЛК Ню Йорк інж. Я. Рубель, асистент посадника Нюарку Ю. Храневич, голова Ювілейного Комітету М. Стебельський і мгр Б. Підлуський. Усі промовці вітали ювілята та відмічували його заслуги у вихованні спортових кадрів, як і вкад „Ч. Січі” в розбудову футболу в Америці. Дуже прихильно висловився про працю „Ч. Січі” посадник Адоніціо, радіючи, що „Ч. Січ” залишається в Нюарку, і вручив вкінці свого слова ключ міста Нюарку для Т-ва — Ювілята на руки його голови. Під час бенкету відбулося відзначення провідних спортовців і діячів „Ч. Січі”, яким передано трофеї: д-рові В. Гукові — двократному першунові тенісу УСЦАК в групі сеньйорів, д-рові О. Поповичеві — трикратному першунові стейту Ню Джерзі і кількакратному чемпіонові СУАСТ - Схід і всіх українців ЗДА-Канади 1966 року, футболістам: В. Чижовичеві — Чаші АФЛіґи за звання найкращого змагуна і короля стрільців сезону 1965/66, та трофей члена репрезентації ЗДА і АФЛіґи, З. Сниликові, як трикратному олімпійцеві та за участь в Пан-Американських Ігрищах 1964 р., М. Гурі і М. Бакунові за це, що були вибрані до збірних університетів ЗДА і М. Воробцеві — змагунові олімпійської збірної ЗДА. Наприкінці цього вдалого бенкету вручено грамоти признання спортовим діячам, які працювали в Т-ві 5 і більше років. Між визначними гостями на залі були приявні:: д-р Богдан Олесницький — голова УЛТА, д-р Степан Ворох — голова метрополіт. відділу УЛТА, д-р Тарас Шеґедин — голова Пласт Приюту в Нюарку, З. Корчинський — кол. голова УСК-у Ню Йорк, М. Медюх — представник 5-го відділу ООЛ і ін.

В мистецькій частині бенкету брали участь оркестра Б. Гірняка з дуетом співаків подружжя Меренів і дует бандуристів: проф. Р. Левицький і В. Юркевич. На залі влаштовано виставу чаш і трофеїв, здобутих спортовими дружинами, і видання УСТ „Ч. Січ”: журнал „Наш Спорт”, англомовний „Бюлетень”, програмки і летючки.. На закінчення провів молитву о. Харіщак.

В пропам'ятній книзі 10-річчя УСТ „Ч. Січ”, яку на бенкеті набули багато його членів і симпатиків, між кількома іншими помилками трапилась прикра помилка в списку керівних органів УСТ „Ч. Січ”, а саме в списку Управи за рік 1956-57 випали прізвища: Л. Рудзінського — менаджера футболу і В. Матияша — збірщика чл. внесків, Юрія Іванкова і Я. Криштальського членів Управи.

ЗМЕНШИЛИСЯ НА 23 ВІДСОТКИ замовлення на ті машини, які продукують інші машини, що свідчить про те, що великі промисловці побоюються зменшення темпу економічного розвитку. В січні цього року замовлення на ці машини зменшилися на 23 відсотки в порівнянні з груднем 1966-го року, і на 37 відсотків в порівнянні з січнем 1966 року. В січні ц.р. замовлення становили 99.2 мільйона а в грудні 1966 — 129.55 мільйона дол. В січні 1966 вони виносили 155.25 мільйона дол.

ЦІНИ НА ФАРМЕРСЬКІ ПРОДУКТИ зменшилися на один відсоток в місяці, що закінчився 15-го лютого ц.р. Це вже шостий місяць, в якому зменшуються ціни на фармерські продукти, і від половини серпня 1966-го року до пол. лютого 1967 р. вони зменшилися аж на 7.4 відсотка. На 15-го лютого ц.р. ціни на фармерські продукти були на 7 відсотків нижчі, ніж в тому самому часі попереднього року. На зменшення фармерських продуктів мало вплив подешевшання яєць, пшениці й молока. Зменшення цін на ці товари частинно надолужило подорожчання бавовни і курей. Ціни на фармерські продукти зменшуються, а ціни на ті товари, які купують фармери, збільшуються.

ЗУАДК старається створити Український Корпус Миру

Нарада Суспільної Служби ЗУАДКомітету, 25-го лютого 1967 р. у Філядельфії. Сидять зліва: д-р Матвій Стахів, місто-президент ЗУАДК; п-ні Олена Лотоцька, директор Суспільної Служби ЗУАДК; д-р Володимир Галан, президент ЗУАДК; пні Оксана Ґенґало, секретар ЗУАДК; п-ні Осипа Грабовенська, голова Суспільної Служби Відділу УККА у Філядельфії. Стоять зліва: Микола Пасіка, редактор „Америки”; п-ні Марія Варвара, секретар канцелярії ЗУАДК; ред. Микола Вайда, організаційний референт ЗУАДК; ред. Іван Кедрин-Рудницький, член Контрольної Комісії ЗУАДК і представник „Свободи”; п-на Софія Ковальчук, членка американського Корпусу Миру; ред. Остап Тарнавський, член Дирекційної Ради ЗУАДК; дир. Іван Поритко, член Контрольної Комісії ЗУАДК; п-ні Анна Сивуля, член Дирекційної Ради; п-на Татяна Шумська, представниця СУСТА; д-р Стефанія Бережницька, секретар Відділу Т-ва Українських Лікарів, представник Гол. Управи УЛТПА; Лідія Бурачинська, редакторка журналу „Наше Життя”; Дмитро Береговський, представник Ліґи Молоді; ред. Мстислав Дольницький, представник „Америки”. (Дивись: Обширне звідомлення у ч. 35 „Свободи” з вівтірка, 28-го лютого ц.р.)

Бріджпорт, Конн.

З ЖИТТЯ ВІДДІЛІВ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

(М. О.) Недавно тут відбулися Річні Загальні Збори 73 Відділу СУА в присутності28 членів та представниці Окружної Ради міста Ню Йорку — пані Варки Бачинської.

Зборами проводила пані Михайлина Шиманська, як голова і пані Ольга Сусла — секретар.

Звіти, дискусії та уділення абсолюторії уступаючій управі виповнили першу частину Зборів. До управи на 1967 рік вибрані: Мирослава Чубатий — голова, Анна Чернявська — заст. голови, Ірена Федоренко — секретар, Анна Зелик — касир, Ольга Сусла — культ.-осв. рефер. Стефанія Жеребецька — імпр. реф., Ольга Папроцька — зв'язкова, Марія Остапенко — пресова реф., Ольга Пендаківська — суспільна опіка. Господині: Галина Болонна — господиня, Поліна Самчук і Марія Михайлович — заст. госп.,

Контрольна Комісія: Олександра Шуст — голова, Наталія Шуст і Надія Фалько — члени, Дарія Стахів і Марія Плещук — заст. членів.

Голова Зборів побажала успіху в праці нововибраній управі і передала ведення Зборів нововибраній голові пані Мирославі Чубатій. Після цього промовляла пані Варка Бачинська від Окр. Ради з Ню Йорку. Офіційну частину закінчено відспіванням гимну СУА, після чого відбулася вечеря.

ВИШИВАНІ ВЕЧЕРНИЦІ

Вже третій рік з черги 73 Відділ СУА у Бріджпорті влаштовує Вишивані Вечерниці. Цього року до них почали приготовлятися вже в першій половині літа. На цьогорічних Вишиваних Вечерницях 15 жовтня 1966 р., було чотири довгі вечірні сукні та понад двадцять коротких вишиваних суконь. Милу несподіванку зробили деякі чоловіки, які прийшли на вечерниці у вишиваних сорочках і краватках. Додавали елеґантности паням і панянкам корсажі, які зробила пані Ольга Папроцька.

Найбільш цікавою частиною вечерниць був вибір ліпших вишиваних суконок. Журі складали пані Марія Демчук — культурно-освітній референт з Окружної Ради Ню Йорку, Ростислава Яхницька з 66 Відділу СУА Ню Гейвен і Ольга Сливка — заступниця голови 1 Відділу СУА в Ню Йорку.

Нагороди дістали за довгі вечірні вишивані сукні: першу нагороду панна Ґльорія Папроцька, другу — панна Ірена Цап, третю пані Марія Болонна. Короткі вишивані сукні: пані — Оля Пендаківська і Марія Пелещук. Блюзки вишивані: Марія Слівінська і Галя Болонна. Чоловічі сорочки: пани — Михайло Станішевський і Василь Бабій. Дитяча накидка: Марта Бойчук. Чоловічі краватки — пан Василь Ґіна. Відзначено сукні пань: Ольга Папроцька (довга вечірня) і Олімпія Сенів. Признання — пані Орися Марків. Блюзка — панна Грануш Гамбаркуміян. Краватка — пан Лев Марків.

До успіху вечерниць спричинився передусім Забавовий Комітет у складі пань: Ольга Папроцька — голова, заст. Ольга Лупа та члени Стефанія Жеребецька, Мирослава Чубатий, Ірена Федоренко, Марія Слівінська, Анна Зелик, Ольга Пендаківська, Галина Болонна, Марія Остапенко.

Гартфорд, Конн.

ВІДДІЛ СУА — ГЕРОЇНЯМ УПА

(І. К.) — 19 лютого відбулась тут незвичайно мила і добре зорганізована імпреза. Молодий, бо щойно в жовтні минулого року зорганізований Відділ СУА з нагоди 25-ліття УПА, вшанував пам'ять жінок - героїнь УПА. Святом в честь героїнь УПА, гартфордський Відділ СУА дебютував і то дуже вдало.

Свято відбулось в церковній залі і мало внутрішній характер, тобто для членства. А шкода! Треба було з ним вийти назовні, щоб не 150, а хоч три сотні глядачів могли його побачити. Коротка, добре опрацьована програма, можна сміло сказати по-мистецьки виконана, дала виконавцям і глядачам оте вдоволення, що його небагато стрічаємо у стандартних імпрезах.

Свято відкрила голова Відділу п. Ольга Платош, а програмою проводила п. Анна Крамар. Реферат відчитала п. Оля Коршенюк. Вірш Л. Мурович „Героїням УПА” з чуттям і великим вкладом серця, віддеклямувала п. Оля Якимів-Чернобай. Також дві дальші деклямації були дбайливо підготовані і гарно виголошені. „Засудженим” Олени Теліги, виголосила студентка Маруся Кукіль і „Жанна Д'арк” Віри Вовк — Маруся Демкович. Фортепіянове сольо — учні музичної школи: п-на Ніна Вишневська „Фантазія” Степового і п-на Христя Кінах „Марш” Степового. Новою і милою несподіванкою на сцені було жіноче тріо, нагороджене довготривалими оплесками. Пані — Оксана Кузьма, Люба Кінах і Меланія Кузьма відспівали дві пісні: „Колискова” — Весоловського і „Синя чічка” — Лепкого. Співом національного гимну закінчено цю наскрізь вдалу імпрезу.

Філядельфія стає центром Об'єднаної Суспільної Служби

Життя українців у ЗДА ставить нові вимоги, — це потребу моральної і матеріяльної допомоги, щоб рятувати українські родини та їх дітей для української спільноти в цій країні.

По 18-ох роках нашого масового переселення сюди своєю працею придбали ми власні доми, маємо свої авта, добру працю і гроші в банках. Живемо в умовинах американського добробуту. Панує погляд, що немає між нами тих, що потребують допомоги, а коли є, — то це, може, ліниві, які не хотять працювати і чекають на ддопомогу. Та воно не так! Не така українська вдача, щоб не любила працювати і не старалася нормально жити з родиною.

Число потребуючих українців росте, і то не з їх вини. Різні причини на це склались. Своїх потребуючих мають теж давно замешкалі в цій країні американці. Вони розуміють цей стан. Організують сильні допомогові організації і спішать з допомогою, щоб рятувати ці родини та їх дітей, щоб знову поставити їх в ряди вдоволених і творчих громадян ЗДА. Ми бачимо добре зорганізовану допомогу американських жидів своїм братам. ців відвідав його, інші прохають поради в справах завіщання... Пишуть і окремі Т-ва і підкреслюють потребу об'єднаної допомоги, окремі Т-ва не можуть заопікуватися навіть власними потребуючими членами.

На Загальних Зборах Відділу „Самопомочі” у Філядельфії 1966-го року учи-

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет, званий популярно ЗУАДК, спровадив і розмістив у ЗДА понад 45,000 українських скитальців та пристосував їх до американських умовин життя. І здавалось, що ЗУАДК скінчив своє завдання. Зменшив свій персонал на мінімум і виконував тільки найпотрібніше. Та від року ЗУАДК дістає усе більше розпучливих листів з усіх кінців ЗДА. Пишуть свої до своїх, забуті самітні особи, потребуючі родини, вдови, вдівці, сироти; прохають поради, матеріяльної й моральної допомоги.

От безрадна мама вдова, звертається з проханням помогти їй, щоб зберегти її дітей, які все більше відриваються від церкви, від всього українського і пристають до злого окруження. У Філядельфії нагло вмирає мама і лишає 11 дітей; телефонують із шпиталю, що самітний важко хворий українець прохає, щоб хтось з українців відвідав його, інші прохають поради в справах завіщання... Пишуть і окремі Т-ва і підкреслюють потребу об'єднаної допомоги, окремі Т-ва не можуть заопікуватися навіть власними потребуючими членами.

На Загальних Зборах Відділу „Самопомочі” у Філядельфії 1966-го року учителька місцевої української православної школи піднесла справу допомоги і поставила внесення об'єднати допомогову акцію під однією управою. Внесок взято до уваги і скоро у співпраці з організаційним референтом та суспільною службою при Відділі УККА дійшло до об'єднання Суспільної Служби під одною Управою, яку створили представники різних організацій. Опісля ця перша у ЗДА Об'єднана Суспільна Служба оформилась при місцевому ЗУАДКомітеті, який має всі дані для ведення Суспільної Служби ЗУАДК є єдиною американсько - українською установою, що визнана американським урядом для ведення допомогової акції. Це надпартійна і аполітична установа, яка допомагає всім українцям, без різниці віровизнання і політичних поглядів.

Об'єднана Українська Суспільна Служба ЗУАДК у Філядельфії, її успіх і досягнення мають служити прикладом для заснування Об'єднаних Суспільних Служб по всіх більших скупченнях у ЗДА, як Ню Йорк, Шикаґо, Дітройт, Клівленд. Філядельфія в минулому і тепер у багатьох випадках у своїх досягненнях ставала першою. Вона служить прикладом у збірці УНФонду на цілі УККА та ін. Одначе найбільшою подією у Філядельфії було заснування ЗУАДК, який виконав величезну працю в допомозі та спроваджению новоприбулих. І оце ЗУАДК стоїть тепер перед новим великим завданням, а це Об'єднанням Української Суспільної Служби у Філяддельфії, а за цим прикладом і по цілих ЗДА. Европейське Представництво ЗУАДК це може зробити в Західній Европі. Обставини тепер такі, що можливо поширити нашу допомогу для українців у Польщі, Чехословаччині, Румунії та в Югославії.

Велике це діло. В минулому діяльність ЗУАДК була оперта на прихильности та підтримці вільних українців, так і тепер підтримка усіх американських українців доброї волі уможливить ЗУАДК виконати це нове велике діло при нових умовинах для добра всіх українців. Підвалиною успіхів є фонди з українських джерел.

Перед Світовим Конґресом Вільних Українців перед нами є можливість консолідації, об'єднання всіх українців для допомоги в рямцях Української Суспільної Служби ЗУАДК під старим зуадківським гаслом: Брат, братові! Починаємо в Централі ЗУАДК у Філядельфії, — місті братньої любови.

І. На днях Об'єднана Суспільна Служба у Філядельфії вишле на адреси українських організацій цього міста, Відділам Братніх Союзів, підприємцям і поодиноким особам формуляри для виповнення, з проханням скласти добровільну річну вкладку (за 1967 р.) на цілі Об'єд. Суспільної Служби, в сумі від 1 дол. вгору, а це 10, 15, 25, 50 і 100 долярів.

ІІ. Крім того для філядельфійських організацій як Відділів Братських Союзів, підприємців, бюр, щадниць, клюбів, УНДомів, гостинниць та поодиноким особам роздасться пушки для постійної хоч би одноцентової збірки, на американський спосіб на цілі Української Об'єднаної Суспільної Служби. Цими пушками можна користуватися теж для збірок з приводу різних сходин, засідань, доповідей, імпрез, концертів, академій, з'їздів, пікніків, а теж родинних свят, як хрестини, менини, уродини, вінчання й ювілеї.

ЗУАДК, — це заслужена громадська демократична установа, яка в минулому і тепер діє під строгою контролею громадянства, — слово за філядельфійцями. Поможіть Об'єднаній Українській Суспільній Службі у Філядельфії, а за цим прикладом і у ЗДА. Жертвуйте скільки можете, але жертвуйте!

Микола Вайда,
Орган. реф. ЗУАДК

Президент стверджує своє зобов'язання допомагати неграм

Вашинґтон. — Президент Джансон 2-го березня несподівано з'явився в Університеті Говарда на відзначенні 100-річчя цієї наукової установи, в якій більшість студентів становлять негритянські студенти, і повторив давніше зобов'язання свого Уряду старатися про те, щоб негритянське насселення могло користати з тих самих прав, що біле населення. 20 місяців тому Президент промовляв в тому самому університеті і сказав, що негритянське населення мусить мати ті самі можливості навчатися та розвивати своє життя, і працювати, з яких користає біле населення. Несподівана візита Президента викликала спонтанні овації студентів і професорів. Президент сказав: „Я прийшов знов до Говарду, щоб відновити своє зобов'язання і заявити вам, що як довго я працюю в публічному і приватному житті, я ніколи не возьму назад свого зобов'язаня”. Президент Джансон 2-го березня був дуже активний. Він відбув вже другу пресову конференцію в цьому тижні. Повідомив про те, що на 18 березня запросив на конференцію до Білого Дому всіх 50-ох губернаторів. Президент промовляв про освітні проблеми перед будинком Уряду освіти. Пані Джансон повідомила в Білому Домі, що її донька, пані Патрик Дж. Нуджет сподівається стати матір'ю.

БАГАТЕ ЧВЕРТЬСТОЛІТТЯ

(До срібного ювілею священослуження о. д-ра Мелетія М. Соловія)

У червні минулого року тихо й скромно відзначив срібний ювілей священослуження о. д-р Мелетій Соловій ЧСВВ, один з найвидатніших отців — василіян американської провінції, місіонер і вчений — богослов, автор капітальних праць з літургіки та історії Східної Церкви, визначний проповідник, публіцист, редактор василіянських видань, приятель і виховник молоді.

Багатими й щедрими плодами виповнене чвертьсторіччя праці о. д-ра М. Соловія в Божому винограднику! Не судилось йому, однак, ні одної днини прослужити рідній Церкві і народові на Рідних Землях. Трибовжні, воєнні події 1939-го року примусили його залишити Україну саме в той час, коли він розпочав свої богословські студії.

Наш Ювілят, о. д-р Михайло (чернече ім'я — Мелетій) Соловій народився 29-го квітня 1918 року в незаможній зате багатій в діточки селянській сім'ї, в селі Переволока Бучацького повіту, що було одним із найбільших сіл галицького Поділля (мало дві церкви і дві школи.). Там він закінчив 1928 р. народну школу, після чого батьки віддали його до Інституту оо. Василіян у Бучачі, в якому був тоді префектом живий ще сьогодні, по літах заслання і скитань, о. Іриней Готра ЧСВВ.

Закінчивши 4 кляси гімназії в цьому Інституті, був прийнятий до новіціяту оо. Василіян у Крехові, де його магістром — виховником був св. п. о. Павло Теодорович ЧСВВ, один з найсвітліших отців Василіян наших днів. Перші чернечі обіти склав 30 квітня 1934., а т. зв. професію — вічні обіти 30 липня 1939 р., прийнявши тоді чернече ім'я „Мелетій", в пошану одного з творців Берестейської Унії Мелетія Смотрицького. Одночасно продовжав гуманістичні студії в монастирських школах у Лаврові та Добромилі, а філософічні у Кристинополі над Бугом, здобуваючи весь час найвищі оцінки в науці.

У серпні 1939 р. почав студіювати св. богословію у Лаврові, та по 4-ох днях все скінчилося. — вибухла німецько - польська війна. У вересні 1939 р. впала Польща, а большевики заняли Галичину. Щоб рятувати школу та її учнів, оо. Василіяни переселили 35 студентів - богословів разом з їхніми професорами і настоятелями з Лаврова до Перемишля, а звідтам до Чехії до міста Оломунця на Моравії.

Там василіянські богослови примістилися в місцевій духовній семінарії і продовжували перервані воєнною хуртовиною студії. По році навчання в Оломунці наш Ювілят виїхав на студії до Відня, і там, на богословському відділі Віденського університету написав свою докторську працю п. н. „Маріологія візантійської Літургії" (догматично - літургійна дисертація). Ступень доктора богословія отримав 22-го квітня 1944 р., склавши 4 регорозні іспити, як теж написавши докторську дисертацію з оцінкою „сумма кум лявде".

Під час університетських студій прийняв свячення з рук пізнішого мученика-ісповідника за Христову Правду, Преосвященного Кир Павла Гойдича ЧСВВ, а першу св. Літургію відслужив у неділю 22-го червня 1941 р. в церкві св. Варвари у Відні, — саме в день вибуху війни Німеччини з Совєтським Союзом. Після свячень, тодішній Апостольський Адміністратор для українців - католиків у Німеччині, св. п. о. д-р Петро Вергун, призначив молодого священика - монаха духовним опікуном і душпастирем українських робітників на території Західної Німеччини. Впродовж трьох років о. д-р Соловій об'їждав свої душпастирські станиці у Вестфалії, Рурщині і Надренії. Осінню 1944 р. переїхав з Відня до баварського містечка Пассав і звідтам обслуговував наших робітників і переселенців регенсбурзької і пассавської епархій.

У 1946 р. о. д-р М Соловій виїхав до Риму на дальші студії в Папському Орієнтальному Інституті, в котрому, по трьох роках, осягнув другий титул доктора східних богословських наук, написавши працю з ділянки літургіки п. з. „Літургійна реформа Архиєпископа Полоцького Ієракля Лісовського (1784 р.)" — в латинській мові (з оцінкою „сумма кум лявде"). Перебуваючи в Римі, відвідував тамошні бібліотеки та архиви і в основному приготовив тоді до друку свій твір про Службу Божу „Божественна Літургія", що вийшов щойно при кінці 1964 року.

В травні 1950 р. о. д-р М. Соловій приїхав до ЗДА, але в короткому часі його настоятелі вислали його до Канади, де він у вересні того ж року став магістром василіянських новиків у монастирі оо. Василіян у Мондері, коло Едмонтону. На цьому пості він вибув неповних три роки, крім того допомагав у душпастирській, місійній і видавничій праці оо. Василіян у Канаді.

Новий етап життя і праці почався для о. д-ра М. Соловія в 1953 р., коли його спрямовано до Торонта, до редакції і видавництва о. Василіян „Світло". там він прожив 7 років, з того 5 років був начальним редактором місячного журналу „Світло", приготовив до друку „Життя Святих" о. Андрія Труха, зредагував „Пропам'ятну Книгу оо. Василіян у Канаді" (1902-1952) та приготовив видання рукопису Митрополита УАПЦеркви, Василя Липківського, про відродження Церкви в Україні. Ця розвідка з історичним коментарем о. д-ра М. Соловія появилася за редакцією Ол. Моха в Торонті, 1959 р. В тому часі він написав підручник літургіки в двох частинах для потреб середніх шкіл, що вийшов з паралельним англійським перекладом о. Й. Шкварка ЧСВВ. Був автором кількох брошурок на літургійні та унійні теми, що вийшли у В-ві оо. Василіян, у бібліотечці „Слово доброго пастиря".

Літом 1960 р. його настоятелі відкликають о. д-ра М. Соловія до ЗДА і тут місцем його невтомної діяльности став Ню Йорк, де впродовж трьох років був редактором і адміністратором В-ва оо. Василіян „Слово Доброго Пастиря". Працював в українських радіопрограмах оо. Василіян парохії св. Юра, спершу як помічник о. Севастіяна Собола, згодом як керівник цих радіопрограм. Відомий нашій громаді з цікавих доповідей про 2-гий Ватиканський Собор, про історію Церкви і Літургії, на ці теми часто появлялися його статті також і в нашому щоденнику. В 1963 р. перебував півроку в душпастирській праці в Брадфорді, Англія, але тамошній вогкий клімат став причиною захворування о. Мелетія і він мусів вертатися до ЗДА.

Не занедбуючи душпастирських, місійних, виховних і видавничих обов'язків, наш Достойний Ювілят веде систематично наукову-дослідну роботу. В 1958 р. відбув кількамісячну подорож по Европі, відвідав Рим, Відень, Грецію, Атос, Царгород. Весною минулого року відвідав Святу Землю, Царгород, Атени, Югославію. Ці подорожі великою мірою доповнили його дослідження і він має тепер у підготові декілька праць на „східні" теми, напр. з ділянки літургіки та найновішої і давньої історії Церкви в Україні. Викінчує тритомовий твір „Життиписи Українських Святих", а другий том „Життя священномученика Йосафата" появиться в цьому році, у сторіччя канонізації Святого. Це має бути доповнення і завершення праці о. Андрія Труха, якому смерть в 1958 р. не дозволила її закінчити.

В 1965 р. Блаженніший Кардинал Йосиф наіменував о. д-ра Мелетія Соловія провідником 24-членної Комісії для перекладу літургійних книг на українську мову. Значна частина праці припала на долю нашого Ювілята і цій важливій справі він присвячує багато своїх сил і знання, працюючи в затишші василіянського монастиря в Глен Кові, коло Ню Йорку. Туди, в його тиху, чернечу кімнату, шлють йому щиросердечний привіт і найкращі бажання всього добра — щастя, здоров'я і всіх ласк Господніх його друзі, приятелі і парохіяни церкви св. Юра з приводу срібного ювілею священослуження.

На Многії Літа!

I. К.

КОМУНІКАТ

Ради Бібліотеки ім. Симона Петлюри в Парижі і Центрального Комітету Вшанування Пам'яті Симона Петлюри в ЗДА

До відома Українського суспільства в ЗДА і у вільному світі.

Протягом довшого часу Рада Бібліотеки ім. Симона Петлюри в Парижі і Центральний Комітет Вшанування Пам'яті Симона Петлюри в ЗДА співпрацювали для відновлення й розбудови та впорядкування Бібліотеки ім. Симона Петлюри в Парижі, яка була цілковито зруйнована гітлерівською Німеччиною під час окупації в 1940 році.

Стверджуємо, що завдяки матеріяльній допомозі українців у вільному світі Бібліотека в Парижі, як пам'ятник Головному Отаманові Військ Української Народньої Республіки, відновила свою діяльність і діє та виконує дуже важливе завдання, інформуючи чужинців про Україну та визвольну боротьбу Українського народу за свою державність. Матеріялами Бібліотеки користуються вчені з цілого світу, які досліджують проблеми Сходу Европи. Але цим лише частинно здійснена мрія Св. Пам'яті Симона Петлюри — Патрона Бібліотеки. Призначення Бібліотеки на майбутнє є дуже важливе й велике, а тому справою чести всіх українців у вільному світі є — утримання Бібліотеки, як Пам'ятника Голові Української Держави, поневоленої, але неупокореної. Для цього потрібна постійна матеріяльна допомога всього українського суспільства, незалежно від віровизнання чи політичних переконань.

Центральний Комітет Вшанування Пам'яті Симона Петлюри в ЗДА протягом більше десяти років старається уділяти щомісячну дотацію для Бібліотеки з пожертв українців, які поступали до Комітету на фонд Бібліотеки по підписних листах. Одночасно з цим Рада Бібліотеки в Парижі теж переводила збірки по своїх підписних листах через Уповноважених Бібліотеки на терені ЗДА. Така система виявилася непрактичною й вносила деякий дисонанс місцевого характеру. Щоб узгіднити систему збірок у ЗДА, після домовлення між Радою Бібліотеки і Президією Центрального Комітету, обидві установи погодилися на такі умови майбутньої співпраці:

— Центральний Комітет Вшанування Пам'яті Симона Петлюри в ЗДА являється Центральним Представництвом Української Бібліотеки імени Симона Петлюри в Парижі на терені ЗДА.

— Всі уповноважені Бібліотеки в ЗДА працюють у системі Центрального Комітету.

— Збірки на Бібліотеку переводяться по збірковим листам Бібліотеки.

— Рада Бібліотеки висилає збіркові листи в розпорядження Комітету.

— Збіркові листи з пожертвами Уповноважені пересилають до Центрального Комітету. Після їх реєстрації Комітет висилає зібрані гроші і збіркові листи до Бібліотеки в Парижі. Листи жертводавців публікуються в бюлетені Бібліотеки.

— Центральний Комітет інформує Раду про персональний стан сітки представників і збірщиків на Бібліотеку й повідомляє її про кожночасні зміни.

Обидві установи: Рада Бібліотеки ім. Симона Петлюри в Парижі і Центральний Комітет Вшанування Пам'яті Симона Петлюри в ЗДА є переконані, що вище наведені пункти майбутньої співпраці будуть прийняті українським громадянством прихильно. Тісна співпраця обидвох установ буде на користь великої української національної справи. Вона спричиниться до ефективної матеріяльної допомоги Бібліотеці з боку всього українського суспільства, щоб гідно забезпечити розвиток і діяльність Бібліотеки імени Симона Петлюри в Парижі, як Пам'ятника Головному Отаманові Військ Української Народньої Республіки — Голові відновленої Української Соборної Держави; 50-ліття якої в 1967 році будуть святкувати всі українці у вільному світі.

За Раду Бібліотеки:
П. Шумовський (-) в. о. голови Ради
П. Йосипишин (-) керівник Б-ки
М. Ковнальський (-) секретар

За Центральний Комітет:
А. Валійський (-) в. о. голови К-ту
Дм. Бакум (-) секретар
О. Шевченко (-) скарбник

Торонто, Канада

НОВА УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ

24 і 25 січня відбулися Річні Загальні Збори Товариства „Український Народній Дім" у Торонті. Це є найстарша українська установа на сході Канади, бо початки її сягають до 1910 року. Вона набула найскорше свій Український Народній Дім, в якому мали початки і розвивалися майже всі найстарші українські організації і установи в Торонті, включно до наших церков, які мали свої перші Богослуження в залі УНДому в Торонті.

Збори відкрив голова д-р Степан Росоха, привітав присутніх і попросив вшанувати померлих членів. Відтак вибрано президію, до якої увійшли п. Скоцень, пані Савка і пп. Лотоцький, Жигар і Коморовський. Члени уступаючої Управи склали звіти, а контрольна комісія, похваливши діяльність Управи, запропонувала уділити їй абсолюторію. Відтак розпочалась жива дискусія, а наступно вибрано нову Управу, схвалено плян праці та вирішено інші організаційні справи, включно до ювілеїв: 100-річчя Канади і 50-річчя Української Народньої Республіки, про що доповідав у своєму заключному слові поновно вибраний голова УНДому д-р С. Росоха.

До нової Управи УНДому на 1967 рік вибрано:

голова — д-р Степан Росоха (вже в четвертий раз!), заступники голови: Степан Кривоус і Маріян Москалюк, „секретар — Дмитро Малиш, фінансовий секретар — Іван Савка, скарбник — Михайло Яримович, бібліотекар — Михайло Лібер, гардеробщики: Антоніна Кунікевич, Анатоль Лотоцький і Еміль Калата, господар — Володимир Дмитренко, делегат до КУК — Іван Ліліцак і культурно - освіт. референт Ларіон Кушніренко.

Контрольна Комісія: Гуменюк Дмитро — голова, Іван Павич і Василь Бойко — члени.

Д. М.

МИКОЛА ЗАДЕРЕЦЬКИЙ

(Посмертна згадка)

26-го грудня 1966-го року відійшов на вічний спочинок по короткій недузі, у віці 73 років, один із славетної когорти твердих союзовців, організатор товариства ім. Івана Франка — 334 Відділу УНСоюзу — Микола Задерецький.

Народився він 17-го грудня 1893-го року в селі Клішівна Рогатинського повіту в Західній Україні. До Америки приїхав самітно в юнацькі роки і більшу частину свого трудового життя перебував у Клівленді, Огайо, невтомно працюючи для загальної справи.

Від самого початку й до кінця він визначався великою трудолюбивістю, любов'ю до свого народу і до нашої знедоленої Батьківщини — України. Він завжди находив сили і час для активної участи в роботі на добро нашої громади і національної ідеї.

В травні місяці 1925-го року покійний зорганізував товариство ім. Івана Франка — 334-ий Відділ УНСоюзу і був його предсідником та провідником впродовж багатьох років і до самої смерти. Брав діяльну участь і в загальній союзовій роботі, був учасником багатьох конвенцій УНСоюзу, виконував різні культурно - громадські та організаційні завдання і доручення.

В глибокому смутку залишив дружину Стефанію, сина Михайла, доньку Марію - Ленарт з мужем Люїсом, внуків Люїса і Кристофера і сестру в краю.

Похорон відбувся 30-го грудня 1966-го року при численній участі членів товариства, кревних і приятелів. З похоронного заведення тіло небіжчика перевезено до церкви св. Йосафата на Пармі і після Сл. Божої — на цвинтар св. ап. Петра і Павла, де виголосив над гробом урочисту прощальну промову колишній радний УНСоюзу Дмитро Шмагала.

На поминках прощальне слово мав заступник предсідника відділу — Антін Банась, потім на його прохання промовляли: обласний організатор УНСоюзу Володимир Гіряк, головний радний Тарас Шмагала, кревний покійного — Теодор Мураль і інші.

Вічна йому пам'ять!

Антін Банась (заст. предс.)
Іван Холодняк (рек. секр.)
Стефанія Бохонок (фін. секретар.)

ОСТАННЯ КУТЯ

(Замість некролога Тані Коваль)

На тарілці святовечірня кутя. Її з любов'ю приготували руки тієї, яку лише вчора ми провели на останній спочинок. Її остання кутя. Як боляче стискається серце!

Напередодні Свят - Вечора подзвонила кума:

— Де будете завтра? — спитала.

— Будемо вдома.

— То Оксана привезе хрищеному вечерю. І ми завжди посидіти, погомоніти. Я зроблю святочну вечерю, і борщ, і пиріжки... Так що ви не клопочіться.

— Бог з вами, дорогенька! Чого це ви маєте возитися з вечерою? Чи я сама не знайду, чим вас почастувати? Ви ж хвора, вам тяжко! Нащо цей клопіт?

Але цим разом наша кума виявила, невластиву її м'якій вдачі, наполегливість, і наступного вечора авто, повне кошиків і торбинок, зупинилося коло нашої хати, а сама вона, ледве пересуваючи налляті водою ноги, піднялася, слідом за своєю родиною на третій поверх до нашого мешкання.

Вечір минув присмно, в теплій, родинній атмосфері, хоч під кінець нашій кумі і довелося прилягти на канапі. Казала, що в понеділок мусить іти до шпиталю на перевірку: застаріла, хронічна хвороба печінки не давала спокою.

Понад 15 років знали ми Таню Коваль. Здоровою, гарною і міцною, як молода вербичка. Побачила я її вперше, коли її чоловік запросив мого чоловіка за хрищеного батька своєї доні, Оксани. Була Таня типово представницею Наддніпрянської України: ставна, карока, темноволоса.

Тепер доні минуло шістнадцять, а маму нам уже не бачити ніколи: кладовище в Бавнд Бруку гостинно прийняло в своє лоно свою вірну дочку: „Від землі взятий, в землю отидеши"...

Чи відчувала вона близькість свого кінця, коли так бажала зустрітися в тій, останній свій Свят - Вечір? Аджеж старовинного звичаю приносити хрищеному вечерю не дотримувалося надто ретельно. Чом саме тоді, коли вона була вже дуже слабою, кума наша взяла на себе ввесь труд приготувати своїми руками мало не всі дванадцять святвечірніх страв? Передчувала скору і довічну розлуку?

Ми звикли думати, що типова українка — це бойова, енергійна, владолюбна жінка, типу Насті Скоропадської або Одарки. Так, безперечно, були і є такі жінки, представниці доби матріярхату.

Але є й інший тип жінок, не менш українських, як попередній. Це жінки спокійні, терплячі і безмірно добрі. Такою була Шевченкова мати, яку ще молодою нужда і горе поклали в домовину, такою була Бульбина жінка, що з наболілим серцем виряджала своїх синів на війну, такою була і наша Таня.

За п'ятнадцять років нашого знайомства я не чула з її уст слова осуду ні для кого! Якщо чиєсь невідповідні вчинки її дивували або її не подобалися, вона тільки здивовано знизувала плечима і терпеливо усміхалася. І не залишила вона на землі людини, яка сказала б про неї щось недобре. Вона не судила, і її судити нізащо!

За своє життя, за своє право матері — виростити, поставити на ноги своїх дітей, Покійна боролася справді героїчно. Її міцний організм, її терпеливість в додержуванні всіх лікарських приписів викликали подив і повагу. Але тяжка, невблаганна хвороба перемогла, і вночі проти 31 січня її добре, любляче серце перестало битись.

Переді мною жменька куті на тарілці, а в очах — її свіжа, передчасна могила. Сльози самі собою котяться з очей і розпливаються плямами на папері. Зараз я візьму останню Танину кутю і загорну її в нашому садочку: від землі взята, в землю отидеши.

Алла Давиденко

Підготовка до відзначення 50-ліття Української Національної Революції

(МЯ) — З ініціятиви УККА, відбулися 11 лютого в залі Українського Народного Дому сходини представників усіх існуючих на терені Великого Ню Гейвену Товариств і Організацій для обмиркування належного відзначення 50 роковин Української Національної Революції. Сходини відкрив голова УККА, д-р Михайло Сігурович, який вказав на конечність гідного відзначення цих великих роковин, так на внутрішньо-українському відтинку, як і на зовнішньому секторі. По одногодинній вимінi думок вибрано Об'єднаний Громадський Комітет Українських Товариств і Організацій міста Ню Гейвену для відзначення 50 роковин Української Національної Революції. На голову Комітету вибрано д-р Михайла Сігуровича. Теж вибрано 11 членів цього Комітету, які на першому засіданні мають розділити поміж собою функції. До комітету увійшли (подасмо за азбукою): панове: Заковоротний, Закорчемний, д-р Кизик, Лісевич, Мандич, мгр Телюк, д-р Туркало, пор. Цибрівський і пані Яхницька. Крім цього, зарезервовано ще місце для представника ОБВУА і Пласту. Комітет діятиме під протекторатом УККА.

У Вашингтоні відбулася спільна конференція УВАН і НТШ

у честь Шевченка

Вашингтон. — В суботу 4-го березня ц.р. о год. 6 пополуд., в залі української православної церкви відбулася спільна наукова конференція Наукового Товариства Шевченка і Української Вільної Академії Наук у честь Тараса Шевченка. Провадив голова Вашингтонської групи УВАН проф. Олекса Повстенко, а закінчив конференцію голова Вашингтонського Осередку НТША проф. Пантелеймон Ковалів. Були дві доповіді: проф. Роман Смаль-Стоцький: „Значення слова „слава" у Кобзарі Шевченка" і проф. Олекса Повстенко: „Чигирин і Суботів у поетичній і малярській творчості Шевченка". Українські науковці, що живуть у Вашингтоні, й численна українська громада виповнили залю.

Понад 1.000 слухачів на концерті Романа Рудницького

Тамс Рівер, Н. Дж. — У суботу 4-го березня, у великій залі „Гермедієйт скул", відбулись два концерти піяніста Романа Рудницького: для місцевого студентства по полудні та другий концерт увечорі, на якому понад тисячу слухачів вітали піяніста-віртуоза і наймолодшого члена професури Музичної Вищої Школи при Індіянському університеті. В першій програмі Р. Рудницький грав, крім надпатків, Бетовена, Шопена, Нагеля та Ліста; в другій, з трьома надатками на вимогу публіки — Баха, Равеля, Шуберта і Стравінського, в тому три складні сцени з „Петрушки" Стравінського. Посадник міста Джон Г. Вудс вручив Р. Рудницькому пам'яткову срібну медаль на знак вдячности від міста, де молодий піяніст проводив дитинство. Прибуток з обох концертів Роман Рудницький передав на стипендійний фонд місцевого Ківаніс-Клюбу. Після концерту багато слухачів особисто дякували Романові Рудницькому за концерт і посадникові міста — за його влаштування, між ними і піяністка хору „Молода Думка" з Ню Йорку п-а Хризанта Зубрицька — цьогорічна стипендіятка Ківаніс-Клюбу, яка, разом із співаком того молодечого хору п. Володимиром Прохоренком подякувала від американської української молоді і виконавцеві, і посадникові за чудовий концерт.

„Канадійський Фармер" признається до помилки, переводить зміни в редакції

Вінніпег. — Заснований в 1903-му році тижневик „Канадійський Фармер", який від минулого року появляється також в американському виданні під назвою „Вільний Світ", надрукував у кількох попередніх своїх виданях ряд статтей із гострими виступами проти Української Народньої Республіки, проти універсалів Української Центральної Ради та проти святкувань 50-річчя Української Національної Революції. Деякі статті, зокрема авторства Олекси Войнаровського, були в своїй критиці до тієї міри непогамовані, що викликали хвилю обурення і протестів серед усіх прошарків української громадськости. Це проявилося в пресових відповідях, як і в схвалюваних громадських нарадах резолюціях і постановах. У відповідь на це видавець і головний управитель „Канадійського Фармера" та його американського видання „Вільний Світ", п. Чарлз Е. Пігічин буде редактором. Дойчек, у виданні „Вільного Світу" з 6-го березня оправдує, що „статтю одного дописувача" прийнято, під час його неприявности та напередодні виїзду редактора до Англії і надруковано її „без докладнішого розгляду". П. Дойчек твердить, що та стаття „не повинна була бути надрукована в „Канадійському фармері" в такій формі", та що „помилково сталося, що вона була поміщена на редакційній сторінці". П. Дойчек запевняє, що „нам прикро за цей випадок", пороблено „всі, можливі заходи, щоб такий недогляд не трапився у майбутньому". П. Дойчек дальше повідомляє, що „для запевнення більшої точности в наших редакційних статтях" скасовано пост начального редактора і встановлено Раду Редакторів, головним управителем якої буде П. Дойчек. Екзекутивним редактором Ради назначено М. Р. Шкаврітка, а дотеперішній начальний редактор Петро Войчишин — з вищеназваними ... ...

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

В УВАН ВІДБУДЕТЬСЯ ШЕВЧЕНКІВСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ

Ню Йорк. — З рамени Інституту Шевченкознавства тут відбудеться 11 березня Шевченківська Конференція з доповідцю Володимира Одайника „Шевченко як гуманіст". Початок о 6-ій год. веч., в приміщенні Академії. А в неділю, 12 березня, о 6-ій г. вечора там же відбудеться Наукове Засідання Комісії для дослідів над переволюційною Україною і Совєтським Союзом. Доповідатиме проф. Андрій Москаленко на тему „Рух Нестора Махна в Україні в 1921 році".

КОМІТЕТ СВЯТКУВАННЯ 900-ЛІТТЯ М. КАМ'ЯНЦЯ НА ПОДІЛЛІ.

Ню Йорк. С. Б. — 22 лютого ц. р. в УВАН відбулися сходини Комітету відзначення 900-ліття міста Кам'янця на Поділлі. На наш заклик відгукнулись заборчанські подоляни. В нарадах взяла участь п. Ольга Соневицька, голова Ділового К-ту Земляків Чортківської Округи, яка познайомила присутніх з діяльністю очолюваного нею К-ту, що діє вже чотири роки, підготовлюючи історично - Мемуарного Збірника Чортківської Округи. Вирішено поширити програму рефератом на тему: „Роля м. Кам'янця, як центру духової культури Поділля і сумежних теренів". Постановлено відкрити відділи К-ту в містах скупчення української іміграції, з метою управнити на місцях організаційні загання К-ту в збиранні писаних творів і коштів на видання Ювілейного Збірника.

НТШ ВШАНОВУЄ ПРОФ. Б. ЗАГАЙКЕВИЧА

Ню Йорк — Наукове Товариство ім. Шевченка, разом з Радою Регіональних Комітетів і Комісією Регіональних Дослідів та Публікацій, влаштовує наукову Конференцію для вшанування 80-річчя з дня народження проф. Богдана Загайкевича, заслуженого члена Товариства в ділянці музейництва і регіональних дослідів. Конференція відбудеться в суботу, 11 березня 1967 р. о годині 5:30 вечором в авдиторії українського Інституту Америки, 2 Схід 79 вулиця в Ню Йорку. Доповіді виголосять професори д-р В. Лев, О. Соневицька і ред. П. Янишк. Після конференції відбудеться гутірка при чаю.

НА СУМІВСЬКОМУ БАЛЮ ПРЕЗЕНТОВАНО 20 ДЕБЮТАНТОК

Ню Йорк. — (К. В.) Тут у готелі „Гілтон" відбувся Баль Дебютанток - сумівок з Ню Йорку та околиць, на якому було близько 500 осіб старших і молоді. 20 дебютанткам, яких супроводжали здебільшого юнаки-пластуни, вручено квіти. Араджерами балю, на якому грала оркестра „Амор", були співачка Іванна Кононів і письменник Микола Понеділок. Цікавіші моменти балю зафільмував кінооператор Кулянич, який працює над документальним фільмом з життя СУМА.

„ЛІТАЮЧИЙ ГОТЕЛЬ" — ДС-8-61 — ВІДБУВ СВОЮ ПЕРШУ ПОДОРОЖ

(Закінчення зі стор 1-ої)

як обережно сховав його у кишеню і так і ніс, затиснувши цоцили, аби не згубити; як став на мосту над річкою Судою, щоб відпочити від серпневої спеки, і витягнув хустину витерти чоло... а ножик тільки захурхотів у воду!...

Але ця п'ятниця виявилася щасливою „з ніг до голови". На 9 г. 30 хв. ранку у великій вигідній залі - почекальні будинку „Істерн Ер Лайн" на Рокефеллер Плаза в Ню Йорку зібралися понад сто представників американської і міжнародної преси, радіо й телебачення. Чудово розписані стіни почекальні: перші засоби транспорту, почавши від човнів і плотів... далі вже й паротяги з неподібно великими трубами, і аж до металевих соколів нашого сторіччя — реактивних літаків. Але „нашого" між ними ще немає, він очікує за Ню Йорком, на аеродромі. Тим часом прибули представники компанії „Істерн", між ними і жеттерадісний, дотепний п. Фулл, вітаємось, знайомимось. Замовлені автобуси запізнюються, повідомляють по радіо, що їм залишилось подолати ще кілька 10 бльоків (що не так легко в Ню Йорку). Про що розмови? Ось уривок з одної: „Що могло б бути з ОАР? Хай наш Господь і їхній Аллах оберігає Нассера від нерозважного кроку"... В іншому місці група давніх знайомих: „О, Джек! Де ти тепер?" — „В „Н-Й Таймс"!" ... Ще далі: розмова з представником з Нігерійського посольства: які перспективи розвитку летунства в Африці, в Нігерії? Мною, як представником українського щоденника, зацікавився Бредли Остін — представник СіБіЕс'у ЗДА: добре знає багатьох українців у Канаді, запрошує в Ню Йорку до свого офісу... Говоримо про все, але — помічаю — люди не говорять про політ літаком - гігантом, для якого вони сюди зібралися. Людський острах? — ні. Тут зібрались факівці пера, така розмова була б тривіальною, все, що пахне пропагандою — подалі, подалі.

Нарешті автобуси досунулись до місця призначення. Ще півгодини, і ми вже на осяяному сонцем аеродромі велетні ім. Джона Ф. Кеннеді. Несподівано теплий день, понад 50, тиша і сонце. Приєднуємось до іншої групи, яка чекала вже на аеродромі; долучаються до нас ще й високі службовці „Істерн Ерлайн", інженери, канадійські журналісти, представник японської радіокорпорації. Жадних промов — коротка контроля на виході ч. 11, з присмістю чую оголошення: такий-то — від українського щоденника „Свобода"! Дістаю наліпку на груди: „Істерн — „Свобода". Нарешті виходимо — і за будинком бачимо красеня, біля якого навіть чотиримоторові реактивні літаки здаються малими братами. Сріблистосірий птах, з блакитним поясом, під крилами якого могли б сховатися ціл пару сотні людей — „Douglas DC-8-61" очікує своїх перших офіційних пасажирів для „бойового хрещення". Шестеро входових дверей, шістдесять шість вікон з двох боків, сто шістдесят тисяч фунтів „металевої" ваги привітно очікують нас, біля 200 пасажирів. Цей гігант, взявши на себе 195 людей, із їхнім багажем, 8 осіб команди й десятки тисяч галонів пального — може летіти без приземлення понад 5 000 кілометрів.

Вигідно розміщуємось, защіпаємо пояси безпеки. Тепер ми є з частиною майже 10 мільйонів долярів, — стільки коштувало будівництво першого „ДС-8-61".

„Тейк офф"...

Звичайно, при піднесенні і приземленні реактивного літака цивільний пасажир не почуває себе дуже комфортабельно. До того ще й несамовитий рев моторів...

Ми сидимо по три особи з одного боку, і по три з другого. У носовій, призначеній для першої кляси, частині — лише по дві особи обруч. Кожен поглядає у вікно. Посунулись будівлі аеродрому і літаки на доріжках, готові до старту. Короткий розбіг... „Коли ми піднялись?" — запитуємо поглядами один одного. „Тейк офф", піднесення джета - гіганта, відбулось так швидко і так невідчутно, що й „старожил неба" з „Асошейтед Пресс Інтернешенал", який життя проводить у літаках, був приємно здивований. 11 г. 23 хв. — Ню Йорк поза нами, ще хвилина-дві — і вже далеко попід нами срібні хмаринки. Над головами ледве чутно посвистує кисень — для рівноваги тиску в кабіні і для нормального дихання: на висоті в 27 тисяч фітів ми помітили б, якщо б не гірше, без цього автоматичного „повітрядавця". Написи (двомовні: англійською і еспанською) та радіо запрошують скинути пояси безпеки. Але всі ще „чемно" сидять на своїх місцях, вслухаючись у шум реактивних моторів, у сам політ. Та ось п'ятеро стюардес у блакитному почали розносити напої (можна й стару англійську „віскі"). По радіо представляється капітан, його два офіцери, запрошують знайомитися з літаком. Ще трохи часу — і вже більшість допитливих пасажирів пішли довгими проходами між кріслами (це ж найдовший і найбільший комерційний літак у світі): 187 футів довжини, є де походити! Минаємо відділ за відділом, на обличчях пасажирів — приємна усмішка, дехто поруч представник радіови сильні з Квебеку говорить під шум моторів і розмови сусідів: „Муа, же сві"... він розповідає своїм майбутнім радіослухачам, записуючи на „тейпрекардер", про літак, про „тейк офф", про те, що коли б таких літаків-велетнів було більше, то менше забруднювалася б атмосфера, бо зменшилася б кількість літаків у небі. Він повідомляє, що „Істер Ерлайн" уже замовив 12 таких літаків - велетнів, що вони коштуватимуть яких сто мільйонів долярів, що вже незабаром оцей літак обслуговуватиме пасажирів, літаючи двічі денно з Ню Йорку до Маямі, а кожної п'ятниці літатиме ще й до Тан-Хуану в Порто-Ріко... Під кінець цього року такі велетні літатимуть і до Бостону, Шикаго, Гюстону, навіть до Філядельфії (варто б з нашим „нюйоркчанам" пролетітись навіть заради знайомства з найбільшим у світі комерційним джетом, що може підняти понад сто шістдесять тони багажу).

Дивуюсь, звідки в канадійського колеги стільки даних! І аж тепер згадую про блакитну течку з написом „Істерн". Відчиняю її — знаходжу кілька світлин з літака - красеня, всі дані, коротко, ділово — варто подивитись. За 3-4 хв., перебігши очима кілька аркушиків паперу, ви вже знаєте все потрібне про „ДС-8-61" — що побільшену копію випробуваних впродовж семи років пасажирських реактивних літаків типу „ДС-8-61", що також мають 4 реактивні мотори, але беруть несповна 130 пасажирів та команди. Тут нас понад 190, а при потребі цей літак може везти і 250 людей з вантажем...

„Літаючий готель"

Наш курс — на Канаду, до Монтреалю, на Світову Виставку „ЕКСПО-67", яку ми привітаємо... лише помахом крил. Внизу деталі більшої частини, але рідко коли крізь хмари видно матірземлю, та й вона, з висоти майже в 27 000 футів, здається вже занадто далекою: річка нагадує блакитну ниточку, от кось шов і викинув... ліси — темні щіточки, щетиною вгору, будинки — менші сірникових коробочок, авта — рухливі крапки...

Після коктейлю — люди заворушились: тут і там ходять „екскурсанти", оглядають літак, знайомляться з ним і з людьми, а їх тут з Америки і з багатьох країн світу, різних націй і різних рас та, що варто підкреслити — багато жінок - журналісток, старших і молодих.

Так, цей колос — справжній готель! Перш за все, можна цілком ходити по блакитному килимі — забуваєте, що ви в літаку, що під ногами крижано - холодна безодня... Є тут навіть бар, є кухня, де дістанете каву й до кави; до послуг пасажирів — кілька прибиралень, шість убиралень; перед сидінням кожного — зручний розкладаний столик: їж обід, чи став машину й пиши... У першій клясі, на великій площі, в дуже вигідних відкидних кріслах — лише 34 особи. Але в цьому інавгураційному полеті всіх трактувалось, як „першоклясних" пасажирів — журналісти всім потрібні, а вже особливо коли „випускають у люди" отакого колоса. Спеціально витренувані стюардеси (де ви бачили не вродливих стюардес?) готові до послуг, усміхнені, ввічливі, і дехто щиро послуговується „дрінком". При потребі — ці ж стюардеси ще майже лікарі, в літаку є з місця з ліжками, на випадок хвороби. Коли б метеор, куля чи ще Богзна що пробили наш літак на велетенській висоті — ніхто б не загинув від браку повітря: над кожним сидінням автоматично тоді відчиниться б пристрій, на зразок маски, треба лише притулити його до рота й спокійно вдихати повітря. На випадок вимушеного приводнення — під кожним сидінням є рятівні пояси. Та не думаймо про можливі небезпеки — їх куди більше на землі, навіть у авті, ніж у повітрі та ще в такому стійковому, могутньому і комфортабельному літаку — справді „літаючому готелі", коли згадати ще про „ланч", який тривав по - колумбійському під час повернення додому...

„ЕКСПО — 67"

Година 12:30. Ми над Монтреалем (літак летить зі швидкістю в понад 600 миль на годину). Багато з нас вже були в тому місті канадійської Франції, але, можливо, не здавали собі справи з красот розташування міста, його великих розмірів, плянової будови. Майже два мільйони жителів Монтреалю мають з усіх сторін воду, ліси, свіже повітря, залісені гори. Ну, і сніг — він всюди. Наш літак кружляє над Монтреалем, але пілоти повинні маневрувати, вибираючи сліпучо-білі матки в хмарах, між хмарами, що набираючи найдивовижніших форм, сунуть і сунуть з півночі. Привітавши місто, кружляємо над Світовою Виставкою „ЕКСПО-67", розташованою в більшій частині на прегарному острові, з'єднаному з обома сторонами міста багатьма мостами. Радіоголос представника Виставки розповідає, що вже закінчено на 95% всі будови, показує англійський павільйон — у формі великої вежі, американський павільйон - красень, а далі й „СССР", що закупив найбільшу площу, щоб „показати себе"... (пропаганда — і ці журналісти Америки і світу аж ніяк не за нею, хіба що один молодик із якогось студентського, мабуть, лівого, журналу — захоплюється).

Літак знижується настільки, що кілька десятиповерхових будинків Монтреалю виразно набирають форм будинків, помітно навіть вікна. Знову пролітаємо над „ЕКСПО-67". Бачимо велике озеро, на якому стоїть точна копія старовинного корабля капітана Кука з 1778 р. — першого відкривача Канади. А над кораблем видко срібні „ниточки" — канати підвісної повітряної дороги, з „кульками" — кабінами для людей. Виставка обіцяє бути дійсно цікавою, не лише технічними досягненнями, а й — і може особливо — виступами світових театрів, симфонічних оркестр, ансамблів з нових африканських держав... Видко велетенський „Глобус", велетенський амфітеатр „Площі народів" для десятків тисяч глядачів, найрізноманітніші, навіть фантастичної форми павільйони, а з другого боку ріки св. Лаврентія чимало нових будов — то готелі, які всіх нас забезпечать потрібним, бо їх девіз відносно закордонних гостей короткий: „Не журіться нічим у Монтреалі!"

Канадійці роблять пропаганду без пропаганди: дбайливою рукою непомітно підсунено нам, впарі з товариською усмішкою, інформативну барвисту брошуру „Ворлд Фествеал — ЕКСПО-67". Переглядаю програми, бачу, що Українська ССР знову не удостоїлась від Москви мати право на власний павільйон... Але приїде хор Верьовки з Києва, з України, як зазначено в двомовній програмі (певно, що двомовній, її ж бо видавали французи, які про себе ніколи не забувають).

Яка могутня ота ріка св. Лаврентія! Де-не-де вона, як і канали, скована кригою, і там помітно ніби іграшкові криголами. Вони завзято розбивають кригу, аж до нас „нагору" бризкають сліпучі сонячні „зайчики" від неї... На ріці — рух, рух у Монтреалі, рух під нами, рух над нами — хмари дедалі густішають, літак зариваться частіше й частіше у мряку, коли зникає все, не видко навіть крил, поставлених під незвичним кутом у 30 градусів! До речі, вони величезні, довжиною в 142 фути, займають площу в майже 3 000 квадратових футів. Коли ми на сонці, але бурхливі північні повітряні струмені б'ють об літак, ми бачимо, як аж на кінцях крила похитуються, еластично вібрують, але це ніяк не впливає на сам політ — літак заважкий і завеликий, щоб відчувати повітряні поштовхи, його може кидати хіба під час найбільших бур.

До Монтреалу тільки 45 миль від амер. кордону. Понад 70 ресторанів, яких 70 сек - барів уже чекають гостей на Виставці: лише в них є досить місця одночасно на 23 000 осіб! Чому пишу якраз про ресторани? — бо нам вже подали обід у „літаючому готелі" (така назва куди приємніша, ніж помпезна „літаюча фортеця", як називають свій великий літак совєтчики, хоча ввесь час пропагують „мир"...).

Ще над Канадою

01:15 ми покинули гостинний Монтреаль з „ЕКСПО-67", жовтими автобусами, голубими, європейськими кварталами і білим, сліпучим дарунком півночі — снігом. О год. 1:15, пролетівши трохи над канадійськими лісовими масивами та вздовж ріки св. Лаврентія, ми вже над старовинним містом Квібеком, за яких 180 миль від Монтреалю: велетенська, навіть з висоти, Катедра, густі вулиці давнього міста, подекуди — модерні будови, каналами вулиць сунуться жовті автобуси, ніби хтось кинув жовті сигари і непомітно їх порушує... Знижуємось, щоб знову набирати висоти: Квібек Сіті ледве видко у мряці й снігу. Беремо курс додому, але спершу — на Албані, де знають про перший переліт літака - велетня і населення чекає... Даремно! Ще летимо над Канадою, та не бачимо ні її, ні Америки, ні взагалі землі, лише коли-не-коли відчуваємо могутні удари північного вітру об літак, що масстатично розхитували крила, ніби стоїть у повітрі.

Подали обід, на підставках, що мають вирізьблені форми для різного начиння (аби ті всі тарілочки, миски, пластикові баночки з мармелядами, маслом, молоком, всі ті салатнички, сільнички, перцівки — не змогли порушитись від нахилу літака). Щоб довго про обід не розповідати, скажу, що це був другий такий смачний і соковитий стейк, як і взагалі обід — другий після „Валдорф Асторії", але грибки були так замариновані, що їх, здасться, можна дістати, гаки лише в „ДС-8-61", і то на висоті в 25 000 футів.

Шторм

Під час обіду — товариська розмова з сусідами, ділимося враженнями, всі дають „новохрещенику" найвищу оцінку. Сяє від задоволення представник „Істерн Ерлайн": вкладені в діло майже 10 млн. долярів вже оправдують себе і напевно швидко оправдають, коли літак стане пасажирам на службу. Мій „небесний приятель" — представник канадійської СіБіЕс, завів у іншому, скажімо, „купе" цього безконечного літака, що нагадує прегарним викінченням довгий вестибюль (де бракує лише канделябрів) — він завів там розмову про етнічні групи в Канаді, згадав і про українців. Почувши про українців — пані Гледис П. Грегем — з „Асошейтед" — попрохала розповісти про них більше: вона бачила, як українці демонстрували проти Хрущова, коли той приїздив до ОН бити черевиком по лаві. Її заімпонували українці, — сказала п-і Грегем мені, коли ми познайомились, — бо вони „мають характер" у відношенні до ворогів. Виявилось, що ця старша віком пані - негритянка є не лише з великої пресової корпорації, а ще й представницею зв'язковою з африканською пресою. Самозрозуміло, я розповів про Т. Шевченка і Айру Олдриджа, що її зацікавило нами ще більше. Словом — маємо приятельку, і їх можна мати при таких оказіях куди більше. Інша проблема — як підтримувати таку дружбу практично? Треба нових англомовних видань про Україну, нашу історію, відношення з Росією, даних про еміґрацію в ЗДА і у всьому світі, треба альбомів українських церков (і на Батьківщині, що ще не зруйноване, і тут — у вільному світі), треба багато — багато чого, щоб дійсно мати ділові зв'язки. Подумаймо — про це і ще, особливо ж перед Першим Світовим Конгресом Вільних Українців!

Та коли мене кидав „внутрішній", „український" шторм — літак також кілька разів спробував кинути інший, арктичний шторм. Ми пролітали в такій пітьмі серед Божого дня, що годі її увидіти. В літаку засвітилося світло, капітан попрохав усіх прив'язатись до місць, бо буде різко змінювати висоту — спадати вниз, щоби вийти з тієї темної стіни хмар і велетенської швидкості вітру. До речі, інший радіоголос пояснив нам, що „ДС-8-61" обладнаний далекосяжним радаром, і тому пілоти „бачуть" на багато миль вперед всі пролітаючі об'єкти навіть коли вони нічого не можуть „крізь бурю і сніг" побачити очима.

Спадали вниз стрімко, хоча це майже не відчувалось, хіба що по позиції крісел. Пролетівши кілька десятків миль на висоті в 7 - 8 тисяч футів, пілот знову попередив — і ми з небувалою силою стрімко пішли вгору (аж тоді було виразніше чути рев турбін). Але й це мало допомогло, бо велетенські хмари кинуло вітром вище ніж на 30 000 футів і ми змушені з 10 хв. летіти наосліп. Розмови не припинялись, настрій був приємний, пообідній, а дехто ще й підсилив ще й третім чи якимсь там „дрінком", походжаючи собі по літаку як по готелевій кімнаті.

Варто було взяти участь у цьому леті щоб збагнути силу людського генія! Шкода лише, що не можна було сьогодні подивитись на ту чудову картину, на літака - велетня, що протинав непроглядні клуби хмар, дощу, снігу і мряки, долаючи призначений йому шлях.

Аж біля Ню Йорку — знову сонце, спокійніше небо. Ледь відчутний дотик колісс до бігової дороги — ми вже на аеродромі Кеннеді. І всі, як один, ми аплодуємо пілотам, аплодуємо дирекції „Істерн Ерлайн", інженерам-конструкторам з „Даглас Еркрафт Корпорейшен", виробникам могутніх моторів з „Юнайтед Еркрафт Корп" — словом, ми аплодували людям, які створили оцю літаючу красу, аплодували й самій витривалій, безпечній і зручній машині — творові людського мозку і рук, де на крилі, на площі, трохи ширшій від долоні, я нарахував аж 17 шрубів для змінення металю.

Епілог

Все має свій епілог. Також наша, здавалося б, досить буденна „епопея". Сходимо вниз, подякувавши персоналові представникам „Істерн" та команді повітряного корабля. Ще кілька знимок, хтось із телевізії, і то здасться, з Канади, потиски рук новим знайомим, останній погляд на красуня-велетня, що домінує над іншими літаками і звертає на себе увагу всього аеродрому, сотень пасажирів у почекальні на аеродромі імени молодого Президента.

Було в цьому полеті, в розмовах, в оглядинах Канади, в зацікавленні „Експо-67", в гостинності дирекції „Істерн Ерлайн" і в самому літакугіганті — щось дуже молоде і радісне. До послуг людині став новий, кращий, більший і швидший літак. Скоро їх буде 12. А тим часом людський мозок працює далі — скоро будуть нові й нові, ще більші й вигідніші.

П'ята година вечора.

Прощаємось, стискаємо руки, роз'їздимось після короткої конференції, кожний до свого дому чи до місця праці. Кілька журналістів швидко попрямували до телефонічних будок — вони вже звітують. Про що вони звітують — не знаю, але одно слово вони напевно згадають: молоде, радісне слово — людський прогрес.

Леонід Полтава

● Комуно-мадярський прем'єр Янош Кадар заповів нав'язання в недалекому майбутньому дипломатичних взаємин з Західньою Німеччиною та поширення з нею торговельних і культурних зв'язків. Подібну, хоч обережнішу заяву, склав чеський президент Антонін Новотни. Це доказує прогру старань східньо-німецьких комуністів, які бояться, що Східня Німеччина може опинитись політично й економічно ізольованою.

Клівленд, Огайо

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

Серію цьогорічних „Ялинок" на терені Великого Клівленду започаткували й закінчили сумівці. Перша з цих двох імпрез відбулася 8-го січня: сумівське юнацтво міста Парма влаштувало „Ялинку" власними силали, програму підготовляла юна піяністка Оля Джуман, а заповідачем був 12-річний Івась Юрків. 5-го лютого СУМА - Клівлен влаштувала подібну імпрезу у власному домі.

В центрі уваги була „Рідношкільна Ялинка", що в приявності 500 учасників відбулася в одній із заль Парма Сеньйор Гайскул. Трапезу святив о. Євген Боднар, промовляли о. Андрій Улицький, який прибув на імпрезу в товаристві Сестер-педагогів школи ім. св. Иосафата, голова Товариства „Рідна Школа" — д-р Мирослав Мичковський, та директор Курсів Українознавства Олена Дуб. Збірні деклямації, які підготовляла вчителька Слава Барнич, та колядки, які по клясах розучували вчительки Михайлина Ставнича, Олександра Ковальська, Зиновія Крук, Катерина Шокалюк і Мирослава Мичковська, а на сцені з двома хорами старших і молодших кляс вивели вчительки Сузанна Телішевська й Софія Малиновська, були доказом, що в „Рідній Школі" над нашими дітьми направду працюють. Виконавці монтажу „Лине колядка" (Ксена Рощаковська, Христя Макогін, Христя Кусяка), другого подібного номеру (Рома Фаріон, Люба Ільчишин, Марта Шанковська) та всі інші декляматори й віншувальники (Богдан Балагутрак, Тарас Ковч, з передшкілля) подають надії, що на виконавців культурно-національних імпрез у нас „посухи не буде"... Зруб хору „Дніпро", під орудою Є. Садовського, інтонував колядки учасників. Імпреза мала енерґійного заповідача Василя Камінського.

До цьогорічної коляди на Рідну Школу вперше запряжено рідношкільну молодь. Фінансовим референтом був Василь Камінський, який також проводив коляду в Клівленді - місті. Відповідальними за коляду в інших округах були: Василь Ільчишин (Парма) і Леся Кусяка (Лейквуд). Ільчишин із своїми 18 групами рідношкільників, вже в три години після старту звітував: „Коляда на Пармі закінчена. Вислід: $1.000"!... Разом рідношкільна коляда принесла кругло півтори тисячі долярів.

В неділю, 22-го січня Українські Злучені Організації, (Відділ УККА) влаштували Свято Державности й Соборности. Радісне з'явище: багато молоді, в одностроях Пласту й СУМА. І найрадісніше: дружні розмови людей різних поглядів і угрупувань, відпружена атмосфера єдности, взаємодовір'я і родинної щиросердечности. Цю атмосферу на залі збільшило вступне слово зі сцени, що його виголосив голова УЗО — мец. Степан Воляник. Юра Яремкович відчитав програму. Володимир Базарко в англійській мові читав проголошення „Українського Дня" губернатором Огайо, та мейорами Клівленду й Парми, а інж. Михайло Хронов'ят в українській мові — Акти Державної Незалежности й Соборности. В промові полк. Аверкія Гончаренка було все те, що всяк-учасник має сказати молоді, яка не бачила України... В атмосфері рідної сердечности в зовсім іншому світлі показалися приноси виконавців мистецької частини програми. Дует скрипаля Мирона Шияна і піяністки Марти Савчак-Кравс був виконаний бездоганно. Те саме відноситься до соліста-тенора Юрія Оришкевича і піяністки — студентки консерваторії — Олі Джуман. Разом із технічним виконанням, ця молода сумівка в „Спомині" власної композиції виявила, що вона вже живе у своєму чуттєвому світі, який є і нашим, українським світом. Тепло публіка вітала виступи здисциплінованого хору „Дніпро", під орудою Євгена Садовського. З виведених продукцій цього ансамблю першу нагороду (в голосуванні приявних) виграв би мабуть „Дивізійний марш", композиції диригента — за багатство дії. Єдина деклямація у виконанні Марії Аданович випала гарно.

В суботу, 4-го лютого, в домі СУМА - Клівленд Т-во Української Студіюючої Молоді ім. М. Міхновського влаштувало Крутянську Академію, з доповіддю Ігоря Цішкевича, вокальним квінтетом (Оля Головка, Ірина Василишин, Галина Поглід, Люба Кігічак, Мирослава Мудрак) і монтажом „Крути" М. Щербака (виконавці: Оксана Павник, Люба Головата, Богдан Коломиєць, Володимир Романяк), та фортепіяновим сольом Олі Джуман.

Загальні Збори Кредитівки „Самопоміч" притягли на залю православної парафії ім. св. Володимира, на Пармі, 227 членів. Збори відбулися 5-го лютого, виявили дальше зростання установи. Цифрові докази зростання (в скобках подаємо в тисячах долярів зріст у минулому році): Загальне майно $2,372.358 ($411.124); ощадности членів — вклади: $2,213.053 ($453.499); позики: $2,157.058 ($303.066); запасний фонд: $91.908 ($22.926); число членів: 1787 (185). Мґр-а Ярослава Желяхівського переобрано на дальшу каденцію до Дирекції, Олексу Бойка — до Кредитового Комітету, а Никифора Чорногора — до Контрольної Комісії. Збори проходили під моттом: „До двох років мусимо збудувати громадський Дім на Пармі, що служив би нашим установам — головно ж, молодіжним організаціям!"... Цією великою потребою пояснюється ощадна політика кооперативи в видаткових дотаціях і заклик до наших людей, щоб перенесли свої грошові вклади з приватних банків до своєї громадської установи й допомогли б у довершенні великого громадського діла... Кредитівка, яка наприкінці минулого року відзначувала десятиріччя своєї праці, видає свій неперіодичний „Кооперативний Листок".

Сходини „Пластприяту", день раніше, мали за мету обговорення розбудови недавно купленої оселі „Писаний Камінь". Дуже актуальна справа навезення каміння на (сухе зимою) дно купального озера оселі заїхала в глухий пень — брак грошей. Багато батьків пластової молоді все ще думають, що їм удасться викрутитися від обов'язку дати $200 на оселю (як дали інші). Ці моральні довжники винні $8095. Якби ці люди навіть не мали грошей на конті й позичили тих $200 в банку (так як зробили інші) — то незначний процент від цієї низької суми робив би особисту жертву цих людей шляхетнішою.

Свято Героїнь у 25-річчя мученицької смерти Олени Теліги влаштовували 12-го лютого 8-ий Відділ Золотого Хреста й Окружна Рада Союзу Українок Америки. Імпреза мала численну авдиторію, багато молоді. Після вступного слова голови Окр. Ради СУА — Ольги Городиської, та апелю молодіжних організацій Пласту, СУМА й ОДУМ, із прапорами, директорка Курсів Українознавства — Олена Дуб відчитала гарну доповідь поетеси Ганни Черінь (Дітройт), яка не могла приїхати й виступити особисто. Дітройчанка Марія Лончина виступала з фортепіяновими продукціями, а Ірина Дубас деклямувала змонтовані в цілість уривки різних поетів і поетес на актуальні для свята теми. Гарне враження робив чепурний жіночий відділ хору „Дніпро", під орудою Є. Садовського. В закінченні програми був сценічний монтаж Володимира Кавки: на канві арій скрипки з-за сцени, за „ширмою часу й буття" дефілювали й ідентифікували себе появи героїнь різних днів і військових формацій — від усусуски 1914-их і до упістки пізніх 1940-их років. В ролі жрекині - вестальки виступала авторка монтажу.

Загальні Збори Спортового Клюбу „Львів" відбулися тієї ж днини, у приявності 32 на 100 членів. Нову Управу очолив Іван Росул, дотеперішній голова — інж. Юрій Капустянський став його заступником.

Загальні Збори Відділу УНСоюзу „Львів", що існує при цьому спортовому Клюбі, виявили практичну користь, яку для клюбу дає власний Відділ УНС: впродовж минулого року з Відділу до каси УАСК „Львів" вплинуло $1,233. Одобривши аклямацією діяльність Управи Відділу УНС „Львів", Збори перевибрали її в дотеперішньому складі: проф. Яків Кльований — голова, проф. Роман Чучкевич — секретар, Олександер Ґереґа — скарбник.

І ще одні Загальні Збори тієї днини! відбула їх місцева Станиця Дивізійників. З діяльности слід відмітити, зібрання $600 на Інвалідський Фонд і $300 на вдержання воєнних могил. За свій успіх Управа Станиці може вважати теж спровадження „Театру в П'ятницю" з Філядельфії, який двома п'єсами на дивізійні теми відсвіжив спомини недавнього минулого. Зміна варти на пості голови станиці: на місце Ігора Руденського прийшов Осип Чучкевич. Дальші пости обсадили Омелян Мацина — секретар і Павло Підгурський — касир.

Хор ім. Т. Шевченка й Театр „Кобзар" - Клівленд спряглися цього року для спільних святкувань спільного патрона — Тараса Шевченка Фестивалем, що відбудеться 12-го березня в авдиторії Парма Сеньйор Гайскул.

О. Гайський.

● **Португальський уряд,** прем'єром якого впродовж останніх 35-ох років є Антоніо де Олівейра Салязар, погодився на вимогу монархістичної меншости, щоб спровадити до Португалії тіло останнього португальського короля Мігуеля І., який помер і був похоронений в південній Німеччині після того, як у 1910 році проголошено в Португалії республіку. Його внук, Дом Дуарте II, є все ще претендентом до престолу в Португалії, але ледвичи в Португалії привернуть монархію.

СПОРТ

СІМКОВИЙ ТУРНІР У ШИКАҐО

„Леви" — „Марунс" 1:0
„Крила" — „Некакса" 0:2

Шикаґо, 18-го лютого. — У п'ятому вечері сімкового турніру здобули „Леви" вже третю перемогу цього сезону. Долю цієї зустрічі Вищої Дивізії турніру вирішив стріл Бульби з вільного на 5-ій хвилині гри. Завдяки цій виграній „Леви" зайняли третє місце табелі Вищої Дивізії з точками 7:3 і відношенням воріт 7:5. Табелю очолюють грецькі футболісти „Олімпікс" з точками 8:2, а на другому місці опинилися „Польські Орли" після нерішеної зі „Швабен" (точки 7:3 і відношення воріт 9:3).

До цих змагань виступили „Леви" з послабленим нападом без Полюховича і Дойле, який відійшов від „Левів". Склад „Левів": Банах, Еліяшевський, Медина, Бульба, Ґевара, Нога, Руїз, Іваник і Дельґаділльо. Суддював Ґібнер. Глядачів — 2.432.

Футболісти сумівських „Крил" потерпіли четверту поразку цьогорічного турніру в зустрічі з мексиканською дружиною „Некакса", яка закінчилася рахунком 0:2. Під час змагань суддя усунув з грища по одному змагунові з „Крил" і „Некакси". Воротар сумівської дружини Боднар врятував „Крила" від вищої поразки. Після цієї програної „Крила" займають дев'яте місце Першої Дивізії.

Склад „Крил": Боднар, М. Куляс, Дудзяк, Курпіта, Чернюк, Стрільчук, Абрамюк, Петраш і Мединський.

Петро Головатий

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

П'ЯТНИЦЯ, 10-го БЕРЕЗНЯ 1967 р.

БРУКЛИН, Н. Й. Квартальні збори Т-ва Запор. Січ — 325 Відд. о год. 8-ій веч. в УН-Домі при Grand St. Проситься членів прибути на збори, бо будуть важні справи до полагодження і рівнож буде збірка членських вкладок. — В. Клавзник, предс., Ст. Благий, секр.

НЮАРК-ІРВІНҐТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 371 Відд. о год. 7:30 веч. в залі УНДому, при 140 Prospect Ave., Irvington, N. J. Проситься членів платити вкладки на зборах Відділу. — мґр. І. Оверко., Марія Герус, Ю. Баранюк.

СУБОТА, 11-го БЕРЕЗНЯ 1967 р.

AMBRIDGE, Pa. Місячні збори Б-ва св. Василія — 161 Відд. о год. 7-ій веч. в Клюбовій залі. — Управа.

НЕДІЛЯ, 12-го БЕРЕЗНЯ 1967 р.

ДІТРОЙТ, Міш. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 75-ий Відд. о год. 1-ій по пол. в залі УНДому при вул. Мартин. Проситься членів прибути та заплатити свої чл. вкладки, а довгуючих вирівняти свої залеглості. — С. Леськів, рекор. секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Збори Т-ва „Єдність" — 163 Відд. о год. 12-ій дня в домі Горожан, 847 N. Franklin St. Пригадується, що вкладки повинні бути вплачені до 25 кожного місяця. — С. Филик, фін. секр.

ШИКАҐО, Ілл. Звичайні річні збори Т-ва ім. Є. Коновальця — 423 Відд. о год. 12:30 по пол. у власній домівці при 2435 Вест Шикаґо Еве. Присутність всіх членів обов'язкова, а довгуючих членів проситься вирівняти залеглість. — Управа.

ДІТРОЙТ, Міш. Місячні збори Т-ва ім. І. Франка — 146-ий Відд. о год. 1-ій по пол., точно. Проситься прибути на час, бо є важні справи до полагодження. В майбутньому збори будуть відбуватися: 9 квітня, 14 травня, 11 червня, 9 липня, 13 серпня, 10 вересня, 15 жовтня, 12-го листопада, 10-го грудня. Коли зайде яка зміна в речинці зборів, то членів повідомить Управа телефонічно або поштовими картками. — Управа.

Посмертні згадки

НЕСТОР КУЗЬО, член Б-ва св. І. Хрестителя — 292-ий Відд. УНС в Дітройті, Миш., помер 20-го лютого 1967 року. Покійний нар. 9 березня 1913 р. в м. Медики, пов. Перемишль. Полишив у смутку дружину Марію, сина Романа і брата в Україні. Похорон відбувся 25 лютого 1967 р. з похоронного заведення до церкви св. Ів. Хрестителя, при участи рідні, членів Б-ва і приятелів. Покійного поховано на кладовищі St. Hedwig, Dearborn Heights, Michigan.

Вічна Йому Пам'ять!
П. Федик, секр.

МИХАЙЛО ТКАЧИШИН, член Т-ва Сокіл — 218 Відд. УНС в Кембел, Огайо, помер 21 лютого 1967 р. на 79-му році життя. Уроджений в с. Щепотині, пов. Рава Руська, Україна. До Відділу вступив 1912 р. У Відділі занимав різні пости, а найдовше був предсідником, понад 25 років.

Вічна Йому Пам'ять!
М. Данильчак, секр.

МАРІЯ ВАСИЛИШИН, членкиня 206 Відд. УНС в Вунсокет, Р. Ай., померла на 74 році життя. Нар. 25 грудня 1892 р. в с. Іванівка, Галичина. Полишила в смутку мужа Пилипа, 2 доньки: Катерину і Естелу і 2 зятів, 2 синів: Михайла в Блестон, Масс. і Івана в S. Bellingham, Mass. і сестру Анастазію Ходоровську, Westport, Mass., 8 внуків і 7 правнуків. Похорон відбувся 15-го лютого 1967 р. на цвинтар Swan Point.

Вічна Їй Пам'ять!
Л. Гардінк, секр.

АНАСТАЗІЯ КУЧМАК, членка Т-ва Вільна Україна — 386 Відд. УНС в Шарон, Па., померла 9 лютого 1967 р. на 67-му році життя. Покійна походила з с. Староміщина, пов. Скалат, Україна. В родинному і громадському житті відзначалась чемністю і так виховувала своїх дітей. Залишила в глибокому смутку мужа Данила, сина Мирослава, дочки: Стефанію, Олесю і внука. Похорон відбувся 11-го лютого 1967 р. з православної церкви св. І. Хрестителя на церковний цвинтар. Відвідинами в часі хвороби, Службами Божими та квітами — віддали Останню Прислугу — родина, приятелі та члени союзової громади.

Вічна Їй Пам'ять!
Управа

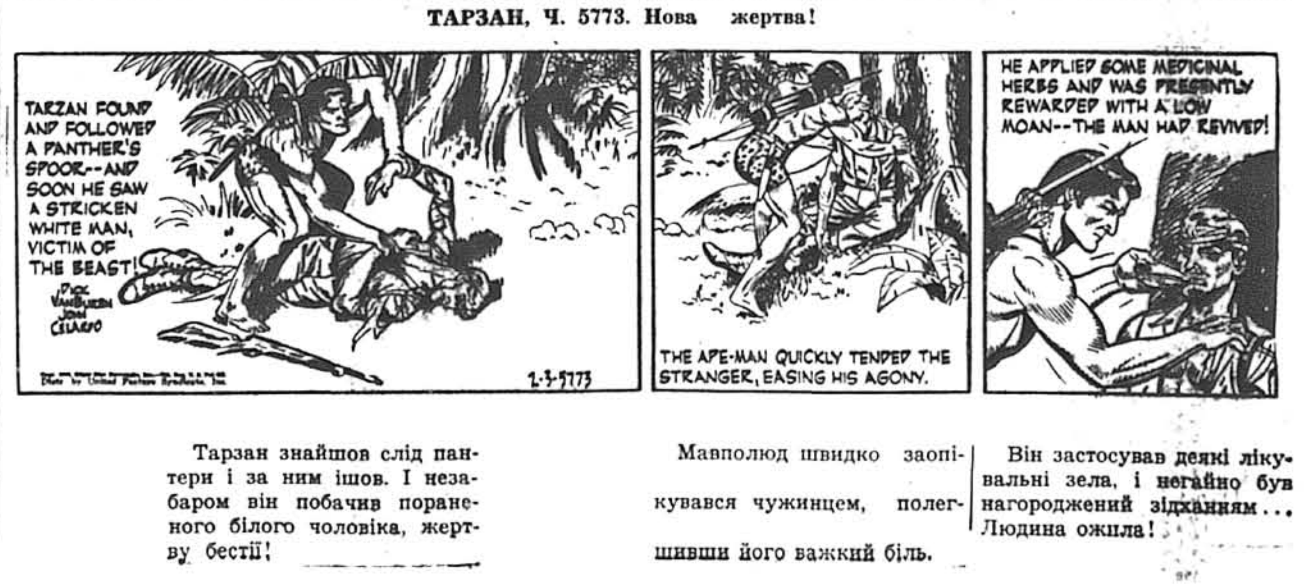
ЯКІВ ПРОЦИШИН, довголітній член Т-ва Запор. Січ — 206 Відд. УНС в Вунсокет, Р. Ай., помер на 73 р. життя. Покійний народився 13 квітня 1893 р. в с. Турівка, пов. Скалат, Україна. 50 років був членом Т-ва а 47 р. членом УНС. Довгий час був дяком при церкві св. Михаїла. Полишив в смутку дружину Анну з дому Борисюк, 2 синів Михайла і Євгена, 2 невістки і внука, сестру Анастазію Сидор, 2 сестри в Україні. Похорон відбувся 24 лютого 1967 р. до місцевої укр. Церкви, а відтак на цвинтар св. Петра і Павла в Блекстон, Масс.

Вічна Йому Пам'ять!
Л. Гардінк, секр.

ІВАН ПІДПЕРИГОРА, член 146 Відд. УНС Т-ва І. Франка в Дітройті, Міш., помер 8 лютого 1967 р. До УНСоюзу вступив 1918 р. Походив з с. Вербіни, пов. Теребовля, Україна. Прибув спершу до Канади, а відтак в 1916 р. перенісся до ЗДА і вступив до УНС. У Відділі занимав різні пости. Залишив у великому смутку дружину Ксеню, 2 синів Михайла і Степана з дружинами і 4-ри внуки. Похорон відбувся з похор. заведення до церкви Непорочного Зачаття Преч. Діви Марії, а відтак на Mt. Olivet Cemetery, 11 лютого 1967 р. при участи родини, односельчан, приятелів і членів Відділу.

Вічна Йому Пам'ять!
Управа

ТАРЗАН, Ч. 5773. Нова жертва!

Тарзан знайшов слід пантери і за ним ішов. І незабаром він побачив пораненого білого чоловіка, жертву бестії!

Мавполюд швидко заопікувався чужинцем, полегшивши його важкий біль.

Він застосував деякі лікувальні зела, і негайно був нагороджений зідханням... Людина ожила!